

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMAS

Nauja įstatymo redakcija:

Nr. [VIII-1870](#), 2000 07 18, Žin., 2000, Nr. 59-1760 (2000 07 19)

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Seimo narių rinkimų pagrindai

Lietuvos Respublikos Seimo (toliau - Seimo) nariai renkami ketveriems metams vienmandatėse ir daugiamandatėje rinkimų apygardose, remiantis visuotine ir lygia rinkimų teise, slaptu balsavimu tiesioginiuose mišrios sistemos rinkimuose.

2 straipsnis. Visuotinė rinkimų teisė

1. Rinkimų teisę turi Lietuvos Respublikos piliečiai, kuriems rinkimų dieną yra sukakę 18 metų. Rinkimuose nedalyvauja piliečiai, kurie teismo pripažinti neveiksniais.

2. Seimo nariu gali būti renkamas Lietuvos Respublikos pilietis, kuris nesusijęs priesaika ar pasižadėjimu su užsienio valstybe ir rinkimų dieną yra ne jaunesnis kaip 25 metų bei nuolat gyvena Lietuvoje. Nuolat gyvenančiu Lietuvos Respublikoje laikomas Lietuvos Respublikos pilietis, kurio duomenys apie gyvenamąją vietą įrašyti Lietuvos Respublikos gyventojų registre, arba pilietis, kuris pagal Civilinį kodeksą pripažįstamas turinčiu nuolatinę gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje.

3. Seimo nariais negali būti renkami asmenys, kurie, likus 65 dienoms iki rinkimų, yra nebaigę atlikti bausmės pagal teismo paskirtą nuosprendį, taip pat asmenys, teismo pripažinti neveiksniais arba nepakaltinamais.

4. Seimo nariais negali būti renkami asmenys, rinkimų dieną atliekantys tikrąją karo arba alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą, taip pat likus 65 dienoms iki rinkimų neišėję į atsargą krašto apsaugos sistemos, policijos ir vidaus tarnybos karininkai, puskarininkiai ir liktiniai, kitų sukarintų ir saugumo tarnybų apmokami pareigūnai.

5. Kiti tiesioginiai arba netiesioginiai Lietuvos Respublikos piliečių rinkimų teisės apribojimai - dėl kilmės, politinių pažiūrų, socialinės ir turtinės padėties, nacionalinės priklausomybės, lyties, išsilavinimo, kalbos, santykio su religija, užsiėmimo rūšies ir pobūdžio - draudžiami.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-967](#), 2002-06-20, Žin., 2002, Nr. 68-2766 (2002-07-03)

3 straipsnis. Lygi rinkimų teisė

Kiekvienas turintis teisę rinkti Lietuvos Respublikos pilietis rinkimuose turi po vieną balsą vienmandatėje ir daugiamandatėje rinkimų apygardose, o šie balsai yra lygiaverčiai kiekvieno kito, turinčio teisę rinkti, piliečio balsams. Kiekvienas rinkėjas turi lygią teisę pareikšti savo nuomonę dėl kandidatų, įrašytų į tą kandidatų sąrašą, už kurį jis balsuoja daugiamandatėje rinkimų apygardoje, o ši nuomonė yra lygiavertė kiekvieno kito balsavusio už šį sąrašą rinkėjo nuomonei.

4 straipsnis. Tiesioginiai rinkimai

Seimo narius rinkėjai renka be tarpininkų.

5 straipsnis. Slaptas balsavimas

1. Rinkėjai balsuoja asmeniškai ir slapta. Draudžiama balsuoti už kitą asmenį arba pavesti kitam asmeniui balsuoti už save. Rinkėjas, kuris dėl fizinių trūkumų negali pats

balsuoti, gali balsuoti padedamas kito asmens, kuriuo jis pasitiki, kaip tai nustatyta šio įstatymo 66 straipsnio 6 dalyje. Jeigu kam nors tapo žinoma kito asmens balsavimo paslaptis, draudžiama ją atskleisti.

2. Kontroluoti rinkėjų valią rinkimuose draudžiama. Balsavimo metu draudžiama paveikti rinkėjo valią balsuoti arba nebalsuoti už kurį nors kandidatą ar kandidatų sąrašą. Rinkėjui turi būti sudarytos sąlygos slapta ir netrukdomam užpildyti biuletenį. Su biuleteniu draudžiama atlikti tokius veiksmus, kurie galėtų atskleisti balsavimo paslaptį.

6 straipsnis. Seimo rinkimų datos paskelbimas

1. Eilinius Seimo rinkimus skelbia Respublikos Prezidentas, pirmalaikius Seimo rinkimus gali paskelbti Seimas arba Respublikos Prezidentas.

2. Eilinius Seimo rinkimus skelbia Respublikos Prezidentas ne vėliau kaip likus šešiams mėnesiams iki Seimo narių įgaliojimų pabaigos. Eiliniai Seimo rinkimai rengiami ne anksčiau kaip prieš du mėnesius ir ne vėliau kaip prieš mėnesį iki Seimo narių įgaliojimų pabaigos. Jeigu, likus keturiems mėnesiams iki Seimo narių įgaliojimų pabaigos, Respublikos Prezidentas nėra paskelbęs eilinių Seimo rinkimų datos, Vyriausioji rinkimų komisija eilinius Seimo rinkimus rengia paskutinį sekmadienį, nuo kurio iki Seimo narių įgaliojimų pabaigos lieka ne mažiau kaip mėnuo.

3. Jeigu eiliniai Seimo rinkimai turi būti rengiami karo veiksmų metu, Seimas arba Respublikos Prezidentas priima sprendimą pratęsti Seimo įgaliojimus. Šiuo atveju rinkimai turi būti skiriami ne vėliau kaip po trijų mėnesių karui pasibaigus.

4. Pirmalaikiai Seimo rinkimai gali būti rengiami Seimo nutarimu, priimtu ne mažiau kaip 3/5 visų Seimo narių balsų dauguma, arba juos skelbia Respublikos Prezidentas Konstitucijos 58 straipsnio antroje dalyje numatytais atvejais. Naujo Seimo rinkimai turi būti surengti ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo sprendimo dėl pirmalaikių rinkimų priėmimo. Respublikos Prezidento dekretu dėl eilinių Seimo rinkimų, Seimo nutarime ar Respublikos Prezidento dekretu dėl pirmalaikių Seimo rinkimų turi būti nurodoma naujo Seimo rinkimų diena.

5. Naujo Seimo rinkimų diena yra diena, kada balsuojama daugiamandatėje rinkimų apygardoje ir pirmajame rinkimų ture vienmandatėse rinkimų apygardose. Rinkimų diena yra ir pakartotinio balsavimo diena. Balsavimas paštu bei balsavimas laivuose ir diplomatinėse atstovybėse vykdomas iki balsavimo dienos arba baigiamas balsavimo dieną, kaip yra nustatyta šio įstatymo. Terminas, kuris skaičiuojamas nuo rinkimų dienos ir gali būti įgyvendintas tik esant paskelbtiems rinkimų rezultatams, pradedamas skaičiuoti nuo rinkimų rezultatų paskelbimo dienos.

6. Naujų ar pakartotinių rinkimų vienmandatėje rinkimų apygardoje datą numatytais šiame įstatyme atvejais ne vėliau kaip po 15 dienų nuo dienos, kurią atsirado reikalas rengti šiuos rinkimus, jeigu kitko nenumato šis įstatymas, skelbia Vyriausioji rinkimų komisija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2233](#), 2004-05-11, *Žin.*, 2004, Nr. 83-2986 (2004-05-22)

7 straipsnis. Viešumas rengiant ir vykdant rinkimus

1. Apie rinkimų komisijos posėdį visuomenei paskelbiama pastate, kuriame yra rinkimų komisijos būstinė, įrengtoje skelbimų lentoje ir šios rinkimų komisijos nariams pranešama asmeniškai ne vėliau kaip likus 24 valandoms iki posėdžio pradžios.

2. Rinkimų komisijų posėdžiai ir balsavimai yra vieši, juos gali stebėti: politinių partijų, politinių organizacijų (toliau – partijų), kandidatų į Seimo narius atstovai ir stebėtojai, pateikę nustatytos formos pažymėjimus arba juos tam įgaliojusių organizacijų antspaudu patvirtintas pažymas; visuomenės informavimo priemonių atstovai, pateikę tarnybinius ar darbo pažymėjimus. Kandidatas į Seimo narius rinkimų komisijos posėdyje gali dalyvauti, jeigu priimamas sprendimas dėl jo asmeninės veikos ar dėl tiesiogiai su jo asmeniu susijusių aplinkybių arba jei jį dalyvauti posėdyje pakvietė rinkimų komisijos pirmininkas.

3. Posėdžių salėje esantys asmenys iš savo vietų gali įrašinėti, stenografuoti ar užrašinėti posėdį, fotografuoti ar filmuoti, daryti vaizdo įrašus. Fotografuoti ar filmuoti, daryti

vaizdo įrašus, kai dėl to reikia vaikščioti po patalpą ar naudoti specialią apšvietimo techniką, taip pat tiesiogiai transliuoti posėdžius per radiją ar televiziją galima tik leidus rinkimų komisijos pirmininkui.

4. Rinkimų komisijos negali rengti uždarų posėdžių. Vyriausioji rinkimų komisija gali uždrausti bet kam įeiti į rinkimų komisijas aptarnaujančių darbuotojų darbo, dokumentų saugojimo patalpas, jeigu būtina užtikrinti netrikdomą šių darbuotojų darbą, apsaugoti rinkimų dokumentus.

5. Jei yra pagrindo manyti, kad rinkimų komisijos posėdžio metu gali kilti grėsmė posėdžio dalyvių saugumui, komisijos pirmininkas gali pavesti policijai tikrinti įeinančių į salę asmenų dokumentus, daiktus ar atlikti asmens apžiūrą.

6. Rinkimų komisija gali pašalinti iš posėdžio salės asmenis, kliudančius komisijai normaliai dirbti.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-967](#), 2002-06-20, *Žin.*, 2002, Nr. 68-2766 (2002-07-03)

8 straipsnis. Rinkimų rengimo ir vykdymo išlaidos

Seimo rinkimų rengimo ir vykdymo išlaidos apmokamos iš valstybės ir savivaldybių biudžetų. Iš valstybės biudžeto apmokamos rinkimų komisijų išlaidos rinkimams organizuoti ir vykdyti bei už rinkimų komisijų narių ir jas aptarnaujančio personalo darbą. Iš savivaldybių biudžeto apmokama už balsavimo bei apygardų ir apylinkių rinkimų komisijų būstinių patalpų išlaikymą, balsavimo patalpų įrengimo inventoriaus įsigijimą ir išsaugojimą. Jeigu savivaldybės administracija nesuteikia tinkamų patalpų ar inventoriaus rinkimų apylinkės būstinei ir balsavimo patalpoms, tam Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu panaudojamos valstybės lėšos. Šiuo atveju faktines išlaidas balsavimo patalpoms ir inventoriui per 2 mėnesius po rinkimų Vyriausioji rinkimų komisija ne ginčo tvarka išieško iš savivaldybės administracijos.

ANTRASIS SKIRSNIS RINKIMŲ APYGARDOS IR APYLINKĖS

9 straipsnis. Rinkimų apygardų sudarymas

1. Rinkimams organizuoti ir vykdyti Lietuvos Respublikos teritorija dalijama į 71 vienmandatę rinkimų apygardą, atsižvelgiant į rinkėjų skaičių rinkimų apygardoje, Lietuvos Respublikos teritorijos suskirstymą į vienmandates rinkimų apygardas per ankstesnius Seimo rinkimus ir administracinę teritorinę padalijimą. Rinkimų apygarda sudaroma iš bendrą ribą turinčių rinkimų apylinkių. Rinkėjų skaičius apygardoje turi būti nuo 0,8 iki 1,2 vidutinio rinkėjų visose vienmandatėse rinkimų apygardose skaičiaus. Vyriausioji rinkimų komisija, likus ne mažiau kaip 95 dienoms iki rinkimų, nustato ir, likus ne mažiau kaip 90 dienų iki rinkimų, „Valstybės žiniuose“ skelbia rinkimų apygardas sudarančių rinkimų apylinkių sąrašą, jų balsavimo būstinių adresus ir telefonus, apygardos rinkėjų skaičių, apygardų rinkimų komisijų adresus ir telefonus.

2. Taip pat sudaroma viena daugiamentatė rinkimų apygarda, kurioje balsuoja visi turintys rinkimų teisę Lietuvos Respublikos piliečiai. Šioje apygardoje pagal proporcinę rinkimų sistemą renkama 70 Seimo narių.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-967](#), 2002-06-20, *Žin.*, 2002, Nr. 68-2766 (2002-07-03)

10 straipsnis. Rinkimų apylinkių sudarymas

1. Atsižvelgiant į patogumą rinkėjui atvykti į balsavimo patalpas ir rinkėjų skaičių, miestų, rajonų teritorijos dalijamos į rinkimų apylinkes.

2. Miesto, rajono teritorijos suskirstymą, kuris yra pastovus organizuojant ir vykdančią rinkimus ir referendumus, prireikus į rinkimų apylinkes mero teikimu keičia Vyriausioji rinkimų komisija. Patvirtintų rinkimų apylinkių sąrašą, jo pakeitimus Vyriausioji rinkimų komisija skelbia „Valstybės žiniuose“.

3. Rinkimų apylinkės teritorijoje turi gyventi ne daugiau kaip 5000 rinkėjų.

4. Rinkimų apylinkės ribos, balsavimo patalpos adresas keičiami prireikus, bet ne vėliau kaip likus 100 dienų iki rinkimų. Meras teikime tvirtinti savivaldybės teritorijos suskirstymą į rinkimų apylinkes nurodo siūlomą apylinkės pavadinimą, rinkimų apylinkę sudarančius adresus, rinkėjų skaičių sudaromoje apylinkėje, balsavimo patalpų adresą ir telefoną. Teikime keisti savivaldybės teritorijos suskirstymą į rinkimų apylinkes nurodomi siūlomi pakeitimai. Šie pakeitimai turi būti pateikti Vyriausiajai rinkimų komisijai ne vėliau kaip likus 110 dienų iki rinkimų. Jeigu anksčiau nustatytose balsavimo patalpose negalima surengti balsavimo, Vyriausioji rinkimų komisija apygardos rinkimų komisijos teikimu gali pakeisti apylinkės rinkimų komisijos balsavimo patalpos adresą likus iki rinkimų ir trumpesniam, negu šiame straipsnyje nustatyta, terminui.

TREČIASIS SKIRSNIS RINKIMŲ ORGANIZAVIMAS

11 straipsnis. Rinkimų komisijos

1. Rinkimus į Seimą organizuoja ir vykdo:

- 1) Vyriausioji rinkimų komisija;
- 2) apygardų rinkimų komisijos;
- 3) apylinkių rinkimų komisijos.

2. Į rinkimų komisiją gali būti siūlomas Lietuvos Respublikos pilietis, jeigu jis turi teisę būti renkamas Seimo nariu (neatsižvelgiant į kandidatui į Seimo narius nustatytą jauniausią amžių, bet rinkimų dieną ne jaunesnis kaip 18 metų) ir nebuvo per paskutinius trejus Seimo, Respublikos Prezidento, savivaldybių tarybų rinkimus arba referendumą atleistas iš rinkimų arba referendumo komisijos už Seimo, Respublikos Prezidento, Savivaldybių tarybų rinkimų ar Referendumo įstatymų pažeidimą.

3. Vienu metu tas pats asmuo negali būti: rinkimų komisijos nariu ir kandidatu į Seimo narius; kandidatu į Seimo narius ir atstovu rinkimams; atstovu rinkimams ir rinkimų komisijos nariu; kandidatu į Seimo narius ir rinkimų stebėtoju; rinkimų komisijos nariu ir rinkimų stebėtoju. Rinkimų komisijos narys, jeigu jis pageidauja būti kandidatu į Seimo narius, prieš duodamas sutikimą tapti kandidatu ar pradėdamas rinkti piliečių parašus, privalo ne vėliau kaip prieš 10 dienų raštu atsisakyti rinkimų komisijos nario pareigų. Jeigu rinkimų komisijos narys to nepadaro, jis šalinamas iš rinkimų komisijos už šio rinkimų įstatymo pažeidimą ir neregistruojamas kandidatu į Seimo narius ar iš jų išbraukiamas.

12 straipsnis. Neteko galios nuo 2002 m. rugpjūčio 1 d.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-967](#), 2002-06-20, Žin., 2002, Nr. 68-2766 (2002-07-03)

13 straipsnis. Neteko galios nuo 2002 m. rugpjūčio 1 d.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-967](#), 2002-06-20, Žin., 2002, Nr. 68-2766 (2002-07-03)

14 straipsnis. Neteko galios nuo 2002 m. rugpjūčio 1 d.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-967](#), 2002-06-20, Žin., 2002, Nr. 68-2766 (2002-07-03)

15 straipsnis. Apygardų rinkimų komisijų sudarymas

1. Apygardų rinkimų komisijas rinkimų laikotarpiui sudaro Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 74 dienoms iki rinkimų.

2. Apygardų rinkimų komisijos sudaromos iš:

1) teisingumo ministro pasiūlyto aukštąjį teisinį išsilavinimą turinčio asmens, kuris gyvena ar dirba savivaldybės, kuri visa ar jos dalis priskirta šiai rinkimų apygardai, teritorijoje;

2) Lietuvos teisininkų draugijos pasiūlyto aukštąjį teisinį išsilavinimą turinčio asmens, kuris gyvena ar dirba savivaldybės, kuri visa ar jos dalis priskirta šiai rinkimų apygardai, teritorijoje;

3) mero pasiūlyto kiekvienos savivaldybės, kuri visa ar jos dalis priskirta šiai rinkimų apygardai, administracijoje dirbančio karjeros valstybės tarnautojo;

4) partijų, kurios gavo Seimo narių mandatų daugiamandatėje rinkimų apygardoje, pasiūlytų asmenų.

3. Teisingumo ministras, Lietuvos teisininkų draugija ir meras gali siūlyti ir daugiau kandidatūrų. Jeigu rinkimų apygardos teritorija sudaryta iš kelių savivaldybių teritorijų, komisijoje turi būti visų šių savivaldybių administracijose dirbančių karjeros valstybės tarnautojų, pasiūlytų į komisiją šių savivaldybių merų.

4. Partijos, kurios gavo Seimo narių mandatų daugiamandatėje rinkimų apygardoje pagal iškeltų kandidatų sąrašą (jungtinį sąrašą), nuo vieno šio daugiamandatėje rinkimų apygardoje iškeltų kandidatų sąrašo (jungtinio sąrašo) turi teisę pasiūlyti į apygardų rinkimų komisijas po du savo atstovus. Jeigu partijų pasiūlyti atstovai atitinka šio įstatymo reikalavimus, Vyriausioji rinkimų komisija jų kandidatūrų atmesti negali. Jeigu kandidatūrų nebuvo pasiūlyta, Vyriausioji rinkimų komisija vietoj jų gali papildomai skirti komisijos nariais asmenis, pasiūlytus teisingumo ministro, Lietuvos teisininkų draugijos arba mero.

5. Visais atvejais ne mažiau kaip trys komisijos nariai turi būti asmenys, paskirti į apygardos rinkimų komisiją iš teisingumo ministro, Lietuvos teisininkų draugijos ir mero pasiūlytųjų. Jeigu šių asmenų yra mažiau, komisija padidinama iš teisingumo ministro arba Lietuvos teisininkų draugijos, arba mero pasiūlytų asmenų.

6. Jeigu tą pačią dieną kartu vyksta arba Seimo, arba Respublikos Prezidento rinkimai, arba referendumas, sudaromos tos pačios apylinkių rinkimų ar referendumo komisijos. Vyriausioji rinkimų komisija atskiroje rinkimų, referendumo teritorijoje sudaro vieną - miesto, rajono, apygardos rinkimų arba referendumo - komisiją ir nustato jos funkcijas organizuojant ir vykdant kitus rinkimus ar referendumą.

7. Apygardos rinkimų komisijos pirmininką iš komisijos narių skiria Vyriausioji rinkimų komisija.

8. Apygardos rinkimų komisija pirmajame posėdyje išsirenka komisijos pirmininko pavaduotoją ir sekretorių.

16 straipsnis. Apygardos rinkimų komisijos įgaliojimai

Apygardos rinkimų komisija:

1) Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka informuoja rinkimų apygardoje gyvenančius rinkėjus apie rinkimų apylinkių ribas, būstines, darbo laiką ir balsavimo patalpas;

2) prižiūri, kaip rinkimų apygardoje vykdomas šis įstatymas;

3) sudaro apylinkių rinkimų komisijas;

4) paskirsto rinkimams skirtas lėšas apylinkių rinkimų komisijoms, kontroliuoja, kaip šios lėšos naudojamos, ir už rinkimams panaudotas lėšas atsiskaito Vyriausiajai rinkimų komisijai;

5) registruoja rinkimų stebėtojus ir išduoda jiems pažymėjimus;

6) prižiūri balsavimą paštu rinkimų apygardos teritorijoje;

7) sudaro rinkimų apygardos teritorijoje esančių gydymo, socialinės rūpybos ir globos įstaigų, karinių dalinių ir bausmės atlikimo vietų sąrašą ir kartu su pašto vadovu pasirūpina, kad juose būtų organizuotas balsavimas paštu;

8) surašo rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolą;

9) svarsto skundus dėl apylinkių rinkimų komisijų sprendimų bei veiksmų ir priima sprendimus, panaikina įstatymų ar kitų teisės aktų reikalavimų neatitinkančius sprendimus;

10) vykdo kitus šio įstatymo nustatytus įgaliojimus.

17 straipsnis. Apylinkių rinkimų komisijų sudarymas

1. Ne vėliau kaip likus 65 dienoms iki rinkimų apygardos rinkimų komisija nustato kiekvienos rinkimų apylinkės komisijos narių skaičių, kuris turi būti kartotinis partijų (jų

koalicijų), turinčių teisę siūlyti kandidatūras į rinkimų komisijas, skaičiui. Jeigu nebuvo pasiūlyta pakankamai kandidatūrų arba komisijoje liko laisva vieta, trūkstamas kandidatūras gali pasiūlyti savivaldybės, kurios teritorijoje yra rinkimų apylinkė, meras.

2. Po vienodą skaičių kandidatūrų į apylinkės rinkimų komisiją turi teisę siūlyti:

1) kiekviena partija ar jų koalicija, per paskutinius Seimo rinkimus gavusi Seimo narių mandatų daugiamandatėje rinkimų apygardoje. Jeigu partija Seimo narių mandatų gavo būdama koalicijoje, tai kandidatūras ji gali siūlyti kartu su koalicijoje dalyvavusiomis partijomis;

2) partija ar jų koalicija, per paskutinius savivaldybės, kurios teritorijoje yra rinkimų apylinkė, tarybos rinkimus gavusi šios tarybos narių mandatų pagal iškeltų kandidatų sąrašą (jungtinį sąrašą). Jeigu partija tarybos narių mandatų gavo būdama koalicijoje, kandidatūras ji gali siūlyti kartu su koalicijoje dalyvavusiomis partijomis.

3. Jeigu partija gali siūlyti kandidatūras ir pagal Seimo, ir pagal savivaldybių rinkimų rezultatus, tai ji kandidatūras siūlo tik pagal vieną iš šių rinkimų rezultatus pasirinktinai. Jeigu viena iš partijų, dalyvavusių rinkimų koalicijoje, kandidatūrų nepasiūlo arba atsisako jas siūlyti, arba pasirenka siūlyti pagal kitą, kai buvo sudaryta koalicija, rinkimų rezultatus, kitos šioje koalicijoje dalyvavusios partijos kandidatūras turi teisę siūlyti jai nedalyvaujant.

4. Partija kandidatūrų į apylinkių rinkimų komisijų narius sąrašą apygardos rinkimų komisijai pateikia ne vėliau kaip likus 48 dienoms iki rinkimų.

5. Apylinkių rinkimų komisijas rinkimų laikotarpiui sudaro apygardų rinkimų komisijos ne vėliau kaip likus 45 dienoms iki rinkimų. Jeigu partijos siūloma kandidatūra atitinka šio įstatymo reikalavimus, apygardos rinkimų komisija negali jos atmesti.

6. Jeigu kandidatūrų nebuvo pasiūlyta arba pasiūlytos kandidatūros neatitinka šio įstatymo reikalavimų, arba jos buvo pasiūlytos po nustatyto termino, apygardų rinkimų komisijos gali sumažinti anksčiau nustatytą rinkimų apylinkės komisijos narių skaičių arba kreiptis į merą, kad šis pasiūlytų į apylinkių rinkimų komisiją trūkstamas kandidatūras. Mero siūlomos kandidatūros negali būti partijų nariais ar jais tapti iki rinkimų komisijos nario įgaliojimų pabaigos. Jeigu ne mažiau kaip trys apygardos rinkimų komisijos nariai apygardos rinkimų komisijos posėdyje, kuriame skiriamas mero pasiūlytas apylinkės rinkimų komisijos narys, prieštarauja mero siūlomos kandidatūros paskyrimui apylinkės rinkimų komisijos nariu, ši kandidatūra negali būti skiriama komisijos nariu. Apylinkės rinkimų komisijoje turi būti mažiausiai 5 nariai.

7. Apylinkių rinkimų komisijų pirmininkus iš komisijos narių skiria apygardų rinkimų komisijos.

8. Apylinkės rinkimų komisija savo pirmajame posėdyje išsirenka komisijos pirmininko pavaduotoją ir sekretorių.

18 straipsnis. Apylinkės rinkimų komisijos įgaliojimai

Apylinkės rinkimų komisija:

1) iš apygardos rinkimų komisijos gauna apylinkės rinkėjų sąrašus, sudaro sąlygas su jais susipažinti rinkėjams, partijų atstovams rinkimams, įteikia ar kitaip perduoda rinkėjams rinkėjo pažymėjimus, praneša apygardos rinkimų komisijai apie apylinkės rinkėjų sąrašą aptiktus netikslumus;

2) nagrinėja skundus dėl rinkėjų sąrašė padarytų klaidų;

3) Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka prižiūri, kaip rinkimų apylinkės teritorijoje vyksta balsavimas paštu, kad būtų sudarytos sąlygos balsuoti paštu visose rinkimų apylinkės teritorijoje esančiose gydymo, socialinės rūpybos ir globos įstaigose, kariniuose daliniuose ir bausmės atlikimo vietose;

4) kartu su savivaldybės administracijos atstovu pasirūpina, kad pagal šio įstatymo reikalavimus laiku būtų parengtos balsavimo patalpos, slapto balsavimo kabinos ir balsadėžės;

5) rinkimų dieną organizuoja balsavimą rinkimų apylinkėje;

6) suskaičiuoja balsus, surašo apylinkės balsų skaičiavimo protokolą;

7) svarsto savo apylinkės rinkėjų ir stebėtojų skundus dėl rinkimų rengimo, balsavimo organizavimo, balsų skaičiavimo, balsų skaičiavimo protokolų surašymo ir priima sprendimus;

8) vykdo kitus šio įstatymo nustatytus įgaliojimus.

19 straipsnis. Rinkimų komisijų narių rašytinis pasižadėjimas

1. Rinkimų komisijos narys, pirmininkas pareigas rinkimų komisijoje pradeda eiti davęs rašytinį pasižadėjimą.

2. Apygardų ir apylinkių rinkimų komisijų narių, pirmininkų rašytinio pasižadėjimo davimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija. Duodantis rašytinį pasižadėjimą asmuo turi teisę pasirinkti vieną iš šioje straipsnio dalyje nustatytų rašytinio pasižadėjimo tekstų ir pagal jį duoti rašytinį pasižadėjimą. Nustatomi šie rinkimų komisijos nario, pirmininko rašytinio pasižadėjimo tekstai:

1) „Aš, (vardas, pavardė), pasižadu būti ištikimas Lietuvos Respublikai, laikytis jos Konstitucijos ir įstatymų, sąžiningai ir garbingai atlikti savo pareigas rinkimų komisijoje ir susilaikyti nuo poelgių, pažeidžiančių įstatymus ir žmogaus teises.

Tepadeda man Dievas.“;

2) „Aš, (vardas, pavardė), pasižadu būti ištikimas Lietuvos Respublikai, laikytis jos Konstitucijos ir įstatymų, sąžiningai ir garbingai atlikti savo pareigas rinkimų komisijoje ir susilaikyti nuo poelgių, pažeidžiančių įstatymus ir žmogaus teises.“

3. Davęs rašytinį pasižadėjimą asmuo po rašytinio pasižadėjimo tekstu pasirašo. Rašytinio pasižadėjimo tekstas negali būti keičiamas. Rašytinis pasižadėjimas galioja visą paskyrimo dirbti rinkimų komisijoje laikotarpį.

4. Rinkimų komisijos narių, pirmininkų rašytinius pasižadėjimus saugo juos paskyrusios rinkimų komisijos.

5. Rinkimų komisija, skirdama rinkimų komisijos narį, nustato laiką, kada jis privalo duoti rašytinį pasižadėjimą. Asmuo, nedavęs rašytinio pasižadėjimo per 15 dienų nuo paskyrimo, negali pradėti eiti pareigų rinkimų komisijoje.]

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-967](#), 2002-06-20, Žin., 2002, Nr. 68-2766 (2002-07-03)

20 straipsnis. Rinkimų komisijų darbo organizavimas

1. Rinkimų komisijos posėdžiai yra teisėti, kai juose dalyvauja ne mažiau kaip 3/5 komisijos narių. Komisijų sprendimai priimami atviru balsavimu posėdyje dalyvaujančių komisijos narių balsų dauguma. Balsams pasidalijus po lygiai, lemia komisijos pirmininko balsas. Komisijos nariai, nesutinkantys su sprendimu, turi teisę raštu pareikšti atskirąją nuomonę, o ši pridedama prie protokolo ir yra neatsiejama jo dalis.

2. Pasibaigus rinkimams, apygardų ir apylinkių rinkimų komisijų narių, pirmininkų įgaliojimai nutraukiami. Sprendimą nutraukti įgaliojimus priima rinkimų komisija, paskyrusi komisijos narius, kai ši komisija, jos pirmininkas yra atlikę visus pagal įstatymą jam pavestus darbus.

3. Rinkimų komisijos nariui ar pirmininkui, davusiam rašytinį pasižadėjimą, draudžiama bet kokia rinkimų agitacija ar kiti bandymai paveikti rinkėjų valią. Asmuo, pažeidęs šį reikalavimą, rinkimų komisijos nario rašytinį pasižadėjimą, turi būti atleistas iš komisijos ir gali būti patrauktas atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-967](#), 2002-06-20, Žin., 2002, Nr. 68-2766 (2002-07-03)

21 straipsnis. Skundai dėl rinkimų komisijų sprendimų, priimtų iki balsavimo pabaigos

1. Partija, iškėlusį kandidatą į Seimo narius, kandidatas į Seimo narius, atstovas rinkimams, rinkimų stebėtojas rinkimų komisijos sprendimą, priimtą iki balsavimo pabaigos, ar kitą jos veiką gali apskųsti:

1) apylinkės rinkimų komisijos - apygardos rinkimų komisijai;

2) apygardos rinkimų komisijos - Vyriausiajai rinkimų komisijai;

3) Vyriausiosios rinkimų komisijos – Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui.

2. Rinkėjas, politinės partijos ar visuomeninės organizacijos atstovas, nesutikdamas su apylinkės rinkimų komisijos sprendimu, priimtu pagal jo skundą dėl rinkėjų sąrašo padarytų klaidų, dėl kurių rinkėjas negali įgyvendinti savo teisės rinkti (neteisingai įrašytas į sąrašą arba išbrauktas iš sąrašo, taip pat kai sąrašė netiksliai nurodyti duomenys apie rinkėją), gali apylinkės rinkimų komisijos sprendimą apskųsti atitinkamos apygardos administraciniam teismui.

3. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimai ar kita jos veika per 5 dienas po sprendimo priėmimo, bet ne vėliau kaip iki balsavimo pabaigos, gali būti apskųsti Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui. Skundas turi būti išnagrinėtas ne vėliau kaip per 48 valandas nuo jo padavimo. Į šį terminą įskaitomos ir ne darbo dienos. Teismo sprendimas įsiteisėja nuo paskelbimo.

4. Skundai, paduoti nesilaikant šiame straipsnyje nustatytos tvarkos, nenagrinėjami ir persiunčiami tai rinkimų komisijai, kuri privalo juos nagrinėti. Apylinkės rinkimų komisija, apygardos rinkimų komisija negali persiųsti Vyriausiajai rinkimų komisijai nagrinėti joms pačioms priklausančių nagrinėti ir neišnagrinėtų skundų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1937](#), 2000.09.19, *Žin.*, 2000, Nr. 85-2575 (2000.10.11)

22 straipsnis. Parama rinkimų komisijoms

1. Valstybės ir savivaldybių institucijos bei įstaigos, jų pareigūnai, tarnautojai, įmonės, jų darbuotojai privalo padėti rinkimų komisijoms vykdyti įgaliojimus ir teikti joms reikalingą informaciją.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijos bei įstaigos, jų pareigūnai, tarnautojai, įmonės, jų darbuotojai ne vėliau kaip per 3 dienas privalo apsvastyti rinkimų komisijų pateiktus prašymus ir duoti rinkimų komisijoms motyvuotą atsakymą.

3. Pagalbiniais darbams rinkimų komisijos gali samdyti reikiamą skaičių personalo.

4. Valstybės ir savivaldybių institucijos bei įstaigos, jų pareigūnai, tarnautojai, įmonės, jų darbuotojai privalo suteikti rinkimų komisijoms tinkamas patalpas bei įrengimus rinkimams rengti ir vykdyti.

23 straipsnis. Rinkimų komisijų narių darbo apmokėjimas

1. Rinkimų komisijų pirmininkai, jų pavaduotojai ir nariai už darbą rinkimų komisijose gauna atlyginimą pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos pateiktus ir Vyriausybės patvirtintus tarifus.

2. (Neteko galios nuo 2002 m. rugpjūčio 1 d.)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-262](#), 2001 04 19, *Žin.*, 2001, Nr. 39-1333 (2001 05 09)

24 straipsnis. Rinkimų komisijų sudėties keitimas

1. Rinkimų komisijos pirmininką ar narį iš pareigų komisijoje gali atleisti patvirtinusi šios komisijos sudėtį rinkimų komisija arba Vyriausioji rinkimų komisija.

2. Rinkimų komisija gali svarstyti tik motyvuotą partijos ar koalicijos siūlymą atšaukti jos pačios pasiūlytą rinkimų komisijos narį.

3. Prireikus naujas rinkimų komisijos pirmininkas ar narys gali būti skiriamas šio įstatymo nustatyta tvarka ir praėjus 15 straipsnio 1 dalyje ir 17 straipsnio 5 dalyje nustatytiems terminams.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-967](#), 2002-06-20, *Žin.*, 2002, Nr. 68-2766 (2002-07-03)

KETVIRTASIS SKIRSNIS

RINKĖJŲ SĄRAŠAI IR RINKĖJO PAŽYMĖJIMAS

25 straipsnis. Rinkėjų sąrašai

1. Rinkimams organizuoti ir vykdyti sudaromi šie rinkėjų sąrašai:

- 1) Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašas;
- 2) vienmandačių rinkimų apygardų rinkėjų sąrašai;
- 3) rinkimų apylinkių rinkėjų sąrašai.

2. Rinkėjų sąrašai sudaromi du kartus - išankstiniai ir galutiniai. Šie sąrašai gali būti naudojami tik rinkimams organizuoti ir vykdyti.

3. Rinkimų sąrašų sudarymo tvarka turi būti tokia, kad kiekvienas rinkimų teisę turintis Lietuvos Respublikos pilietis būtų įrašytas į rinkėjų sąrašus. Niekas negali būti įrašytas į rinkėjų sąrašą kelis kartus.

4. Kandidatus iškėlusią partiją prašymu rinkimų agitacijos tikslais gali būti sudaromi ir teikiami konkrečios rinkimų apygardos bendrieji rinkėjų sąrašai. Partijos, kurios yra įregistruotos Asmens duomenų valdytojų valstybės registre, gali gauti bendruosius (elektroninėse informacijos laikmenose arba atspausdintus) rinkėjų sąrašus. Bendruosiuose rinkėjų sąrašuose pateikiami: rinkėjo vardas, pavardė, adresas ir gimimo metai. Šių sąrašų sudarymo faktines išlaidas apmoka juos užsakiusi partija. Jeigu rinkėjas teisės aktų nustatyta tvarka yra pareiškęs nesutikimą, kad jo gyvenamosios vietos adresas ar gimimo metai būtų viešai skelbiami bendruosiuose rinkėjų sąrašuose, šiuose sąrašuose nurodomas tik jo vardas ir pavardė. Partijos negali teikti bendrųjų rinkėjų sąrašų tretiesiems asmenims ir naudoti kitiems negu rinkimų agitacijos tikslams. Gautus duomenis jos privalo sunaikinti per 30 dienų po galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo.

5. Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašas ir vienmandačių rinkimų apygardų rinkėjų sąrašai, kuriuos sudaro ir tvarko gyventojų registro tvarkytojas, sudaromi elektroninėse informacijos laikmenose. Rinkimų apylinkių rinkėjų sąrašai yra spausdinami. Rinkėjų sąrašų sudarymo tvarką, formą, sudarymo būdą ir jų naudojimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija. Sudarant rinkėjų sąrašus, naudojami šie asmens duomenys:

1) Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašė: vardas, pavardė, asmens kodas, gimimo data, pilietybę patvirtinančio asmens dokumento numeris, gyvenamosios vietos adresas ir adreso įrašymo į gyventojų registrą pagrindas;

2) vienmandačių rinkimų apygardų rinkėjų sąrašė: vardas, pavardė, asmens kodas, gimimo data, gyvenamosios vietos adresas ir adreso įrašymo į gyventojų registrą pagrindas;

3) rinkimų apylinkių rinkėjų sąrašė: vardas, pavardė ir gyvenamosios vietos adresas. Rinkėjų, kurie yra pareiškę nesutikimą, kad jų adresas būtų skelbiamas rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašė, adresas nurodomas tik rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašo priede ir rinkėjo pažymėjime.

6. Kiekvienas rinkėjas turi teisę nesutikti, kad jo gyvenamosios vietos adresas būtų viešai skelbiamas rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašė, taip pat kad jo gyvenamosios vietos adresas ir gimimo metai ar kuris nors iš jų būtų nurodomi bendruosiuose rinkėjų sąrašuose, kurie teikiami partijoms. Vyriausioji rinkimų komisija kartu su gyventojų registro tvarkytoju sudaro sąlygas rinkėjui įgyvendinti savo teisę nesutikti, kad jo gyvenamosios vietos adresas būtų skelbiamas rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašė, taip pat kad gyvenamosios vietos adresas ir gimimo metai būtų skelbiami bendruosiuose rinkėjų sąrašuose.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-967](#), 2002-06-20, Žin., 2002, Nr. 68-2766 (2002-07-03)

26 straipsnis. Piliečių įrašymo į Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašą bendra tvarka

1. Į Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašą įrašomi visi rinkimų teisę turintys Lietuvos Respublikos piliečiai pagal pilietybę patvirtinančio dokumento (paso) išdavimo duomenis ir Lietuvos Respublikos gyventojų registrą. Valstybės institucijos, išduodančios Lietuvos Respublikos pilietybę patvirtinančius dokumentus, tvarkančios piliečių gyvenamosios vietos

deklaravimo duomenis, registruojančios piliečių mirtį ir pilietybės netekimą, taip pat yra atsakingos, kad Lietuvos Respublikos gyventojų registras laiku ir tinkamai būtų keičiamas ir tikslinamas. Pagal Lietuvos Respublikos gyventojų registro duomenis sudaryti sąrašai yra išankstiniai.

2. Rinkėjų sąrašų sudarymą, tikslinimą ir tvarkymą organizuoja Vyriausioji rinkimų komisija, remdamasi valstybės, savivaldybių institucijų ir apygardų rinkimų komisijų teikiama informacija.

3. Iš Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašo turi būti išbraukiamas:

1) miręs Lietuvos Respublikos pilietis;

2) asmuo, netekęs Lietuvos Respublikos pilietybės;

3) Lietuvos Respublikos pilietis, dėl kurio įsigaliojo teismo sprendimas pripažinti jį neveiksniu.

4. Likus ne daugiau kaip 7 dienoms iki rinkimų, išankstiniai rinkėjų sąrašai su juose padarytais ir Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka pripažintais pakeitimais patvirtinami kaip galutiniai rinkėjų sąrašai. Galutiniai rinkėjų sąrašai gali būti keičiami tik Vyriausiajai rinkimų komisijai sutikus.

27 straipsnis. Vienmandatės rinkimų apygardos rinkėjų sąrašai

Rinkimų apygardos rinkėjų sąrašą magnetinėse laikmenose pagal Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašą ir jame nurodytą rinkėjo gyvenamąją vietą (paskutinę žinomą rinkėjo gyvenamąją vietą) sudaro Vyriausioji rinkimų komisija ir ne vėliau kaip likus 39 dienoms iki rinkimų perduoda apygardos rinkimų komisijai. Kartu sudaromi užsienyje gyvenančių rinkėjų sąrašai ir perduodami Lietuvos Respublikos diplomatinėms atstovybėms. Taip pat sudaromi piliečių, kurių gyvenamosios vietos tikslus adresus nežinoma, sąrašai.

28 straipsnis. Rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašai

Rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą pagal apygardos rinkėjų sąrašą ir jame nurodytą rinkėjo gyvenamąją vietą sudaro apygardos rinkimų komisija ir ne vėliau kaip likus 26 dienoms iki rinkimų perduoda apylinkės rinkimų komisijai. Taip pat sudaromas piliečių, kurių gyvenamoji vieta nėra tiksliai žinoma, sąrašas. Rinkėjai, laivų įgulų nariai ir keleiviai, kurie balsavimo paštu laikotarpiu ir rinkimų dieną negali sugrįžti į Lietuvą, Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka įrašomi į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje yra laivo registravimo uostas ar laivo savininko administracija, rinkėjų sąrašą.

29 straipsnis. Rinkėjų sąrašų paskelbimas ir susipažinimas su rinkėjų sąrašais

1. Likus ne mažiau kaip 25 dienoms iki rinkimų, apylinkės rinkimų komisija, diplomatinė atstovybė sudaro sąlygas rinkėjams susipažinti su rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašu. Rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašo priedo duomenys teikiami rinkėjams tik apie juos pačius. Draudžiama daryti rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašų kopijas ar kitu būdu dauginti ar platinti šiuos sąrašus. Prie įėjimo į rinkimų komisijos patalpas turi būti nurodytas komisijos narių budėjimo laikas, taip pat paskelbti telefonai, kuriais rinkėjai gali pasitikslinti, ar jie yra įrašyti į rinkėjų sąrašą. Pasibaigus šiame įstatyme nustatytam laikotarpiui įteikti rinkėjo pažymėjimus, apylinkės rinkimų komisijos budėjimo laikas, jos telefonai taip pat turi būti paskelbti daugiabučių namų laiptinėse. Diplomatinėje atstovybėje, prie įėjimo į rinkimų komisijos patalpas, turi būti nurodytas laikas ir vieta šiai rinkėjų teisei įgyvendinti.

2. Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašas ir vienmنداčių rinkimų apygardų rinkėjų sąrašai viešai neskelbiami, tačiau rinkėjui duomenys apie jo įrašymą į rinkėjų sąrašus gali būti teikiami ir telefonu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-967](#), 2002-06-20, *Žin.*, 2002, Nr. 68-2766 (2002-07-03)

30 straipsnis. Rinkėjo pažymėjimas

1. Rinkėjo pažymėjimas yra rinkimų komisijos išduotas dokumentas, kuriame nurodoma, kurios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašas yra įrašytas Lietuvos Respublikos pilietis. Be šio pažymėjimo balsuoti paštu negalima.

2. Rinkėjo pažymėjime nurodoma:
 - 1) rinkėjo vardas ir pavardė;
 - 2) rinkėjo gimimo data (metai, mėnuo, diena);
 - 3) rinkėjo adresas;
 - 4) vienmandatės rinkimų apygardos, kurioje balsuoja rinkėjas, pavadinimas ir numeris;
 - 5) rinkimų apylinkės, į kurios rinkėjų sąrašą įtrauktas rinkėjas, pavadinimas, numeris ir balsavimo patalpos adresas;
 - 6) rinkėjo eilės numeris rinkimų apylinkės rinkėjų sąraše;
 - 7) rinkimų data, balsavimo rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje laikas, kad šis pažymėjimas yra būtinas balsuojant paštu, kita rinkėjui reikšminga informacija.
3. Jeigu rinkėjas prašo išduoti rinkėjo pažymėjimo dublikatą vietoj pamesto ar negauto rinkėjo pažymėjimo, dublikatas turi būti nedelsiant išduodamas rinkėjui, kai tik yra nustatomi rinkėjo duomenys, kurie turi būti įrašomi į pažymėjimą.

31 straipsnis. Rinkėjo pažymėjimo įteikimas

1. Rinkėjo pažymėjimų įteikimą rinkėjams organizuoja apylinkės rinkimų komisija. Užsienyje esančiam rinkėjui, pranešusiam savo adresą diplomatinei atstovybei, rinkėjo pažymėjimus įteikia arba siunčia paštu diplomatinė atstovybė. Rinkėjui, balsuojančiam laive, rinkėjo pažymėjimas neįteikiamas.
2. Apie rinkėjo pažymėjimo įteikimą pažymima rinkimų apylinkės išankstiniame rinkėjų sąraše. Rinkėjo pažymėjimas įteikiamas arba rinkėjui asmeniškai, arba kitam kartu su rinkėju gyvenančiam asmeniui, arba rinkėjo kaimynui, kuris pažįsta rinkėją ir įsipareigoja perduoti jam rinkėjo pažymėjimą. Rinkėjo pažymėjimų įteikimas rinkėjams turi būti baigtas ne vėliau kaip likus 20 dienų iki rinkimų.
3. Rinkėjas, kuris laiku negavo rinkėjo pažymėjimo arba kuriam buvo išduotas rinkėjo pažymėjimas su netikslumais, privalo nedelsdamas pranešti apie tai apylinkės rinkimų komisijai, kurios aptarnaujamoje teritorijoje gyvena, ir pateikti rinkimų komisijai savo pasą arba kitą asmenybę patvirtinantį dokumentą. Jeigu rinkėjas yra įrašytas į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą, apylinkės rinkimų komisija turi rinkėjui išrašyti naują rinkėjo pažymėjimą ir nedelsdama jį išduoti. Jeigu rinkėjas neįrašytas į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą, bet rinkėjo gyvenamosios vietos adresas pagal gyventojų registro duomenis yra priskirtas šiai rinkimų apylinkės teritorijai arba rinkėjas pateikia kitus įrodymus, kad jis gyvena šios rinkimų apylinkės teritorijoje, apylinkės rinkimų komisija pateikia rinkėjui užpildyti Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytos formos prašymą įrašyti rinkėją į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą (arba šį prašymą užpildo apylinkės rinkimų komisijos narys pats) ir apie tai nedelsdama praneša apygardos rinkimų komisijai, kuri turi pasirūpinti, kad pagal šį prašymą rinkėjas būtų įrašytas į tos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą. Rinkėjo pažymėjimas išrašomas ir įteikiamas rinkėjui po to, kai yra patikslinti rinkėjų sąrašai.
4. Apygardos rinkimų komisija Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka gali išrašyti rinkėjo pažymėjimą kitos rinkimų apygardos rinkėjų sąraše įrašytam rinkėjui, jeigu jis negali parvykti į nuolatinę gyvenamąją vietą pasiimti ar kitaip gauti rinkėjo pažymėjimo. Rinkėjas to turi prašyti raštu ir pateikti Lietuvos Respublikos piliečio pasą.

32 straipsnis. Rinkėjų sąrašų patikslinimas iki galutinių sąrašų sudarymo

1. Išankstiniai rinkėjų sąrašai tikslinami perkeltant rinkėją iš vieno apylinkės, apygardos rinkėjų sąrašo į kitą, išbraukiant ar įrašant rinkėją į Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašą.
2. Rinkėjas perkeliamas iš vieno rinkėjų sąrašo į kitą, jeigu paaiškėja, kad išankstiniame sąraše buvo klaidingai nurodytas jo gyvenamosios vietos adresas arba jis pasikeitė po sąrašo sudarymo.
3. Rinkėjo perkėlimą iš vienos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašo į kitos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą toje pačioje rinkimų apygardoje tvarko apygardos rinkimų komisija ir apie rinkimų apylinkių rinkėjų sąrašuose padarytus pakeitimus praneša Vyriausiajai rinkimų komisijai. Rinkėjo perkėlimą iš vienos rinkimų apygardos rinkėjų sąrašo į kitos rinkimų

apygardos rinkėjų sąrašą tvarko Vyriausioji rinkimų komisija apygardos rinkimų komisijos teikimu ir apie padarytus pakeitimus praneša rinkimų apygardų komisijoms. Rinkėją įrašyti arba išbraukti iš Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašo gali tik Vyriausioji rinkimų komisija šio įstatymo 26 straipsnyje nustatytais atvejais.

33 straipsnis. Užsienyje esančių Lietuvos Respublikos piliečių įrašymas į rinkėjų sąrašus

1. Kitose valstybėse esantys Lietuvos Respublikos piliečiai įrašomi į tos vienmandatės rinkimų apygardos rinkėjų sąrašą, kurios teritorijoje yra Lietuvos Respublikos Seimas.

2. Lietuvos Respublikos diplomatinė atstovybė, likus ne mažiau kaip 15 dienų iki Seimo rinkimų, perduoda Vyriausiajai rinkimų komisijai diplomatinėje atstovybėje sudarytą rinkėjų sąrašą ir duomenis apie jo patikslinimą. Šis sąrašas gali būti papildomas rinkėjais, kurie balsavimo paštu laikotarpiu ir rinkimų dieną negali sugrįžti į Lietuvą ir balsuoja diplomatinėje atstovybėje.

34 straipsnis. Karių, rinkėjų, esančių laivuose bei bausmės atlikimo vietose, įrašymas į rinkėjų sąrašus

1. Rinkėjai, atliekantys tikrąją karo arba alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą, įrašomi į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje jie nuolat gyvena, iki buvo pašaukti atlikti tikrąją karo arba alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą, rinkėjų sąrašą.

2. Krašto apsaugos sistemos ir vidaus tarnybos karininkai, puskarininkiai ir liktiniai įrašomi į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje jie nuolat gyvena, rinkėjų sąrašus.

3. Laivuose esantys rinkėjai, kurie balsavimo paštu laikotarpiu ir rinkimų dieną negali sugrįžti į Lietuvą, įrašomi į tos rinkimų apylinkės, į kurios rinkėjų sąrašą yra įrašyta laivo įgula, papildomą rinkėjų sąrašą.

4. Rinkėjai, esantys bausmės atlikimo vietose, įrašomi į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje jie nuolat gyvena, iki pateko į bausmės atlikimo vietą, rinkėjų sąrašą. Jeigu asmuo, esantis bausmės atlikimo vietoje, raštu prašo, jis įrašomas į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje yra bausmės atlikimo vieta, rinkėjų sąrašą.

35 straipsnis. Rinkėjų sąrašų tikslinimas sudarius galutinius rinkėjų sąrašus, taip pat rinkimų dieną

Jeigu į apylinkės rinkimų komisiją po galutinio rinkėjų sąrašų patvirtinimo, bet ne vėliau kaip iki rinkimų dienos 18 valandos kreipiasi neįrašytas į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą rinkėjas ir pateikia Lietuvos Respublikos piliečio pasą su jame įrašytu gyvenamosios vietos adresu arba pasą ir dokumentą apie deklaruotą gyvenamąją vietą (gyvenamoji vieta turi būti priskirta šios rinkimų apylinkės teritorijai), apylinkės rinkimų komisija įrašo rinkėją į papildomą rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą ir leidžia jam balsuoti Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka, o šio rinkėjo vardą, pavardę, asmens kodą, jo paso numerį ir adresą tuoj pat praneša apygardos rinkimų komisijai. Apygardos rinkimų komisija patikrina, ar rinkėjas įrašytas į rinkimų apygardos rinkėjų sąrašą, ir imasi priemonių garantuoti, kad rinkėjas negalėtų du kartus balsuoti arba jo užpildyti biuleteniai būtų skaičiuojami tik vieną kartą. Jeigu rinkėjas yra balsavęs du kartus, skaičiuojamas tik tas balsas, kuris pateko į rinkimų apylinkės balsadėžę. Kitas šio rinkėjo balsas, gautas paštu arba balsavus pagal papildomą apylinkės rinkėjų sąrašą, neskaičiuojamas.

36 straipsnis. Skundai dėl rinkėjų sąrašų

1. Rinkėjas arba partijos atstovas skundus dėl rinkėjų sąraše padarytų klaidų, dėl kurių rinkėjas šio įstatymo nustatyta tvarka nėra įrašytas į rinkėjų sąrašą arba yra įrašytas į kelis rinkėjų sąrašus, gali pateikti apylinkės rinkimų komisijai likus ne mažiau kaip 7 dienoms iki rinkimų. Apylinkės rinkimų komisija skundą privalo išnagrinėti ir sprendimą priimti tuoj pat arba ne vėliau kaip per 2 dienas nuo jo gavimo, jeigu iki rinkimų dienos liko daugiau kaip 10 dienų.

2. Apylinkės rinkimų komisijos sprendimas per 3 dienas gali būti apskųstas atitinkamos apygardos administraciniam teismui, kuris skundą išnagrinėja per 2 dienas. Teismo sprendimas yra galutinis.

3. Praleidus nustatytus terminus pastaboms ir skundams pateikti, pastabos ir skundai nenagrinėjami.

4. Apie gautus skundus ir pagal teismo sprendimus rinkėjų sąrašuose padarytus pataisymus apylinkių rinkimų komisijos praneša apygardos rinkimų komisijai, o ši - Vyriausiajai rinkimų komisijai per kiek įmanoma trumpesnį laiką, bet ne vėliau kaip per 12 valandų.

PENKTASIS SKIRSNIS KANDIDATŲ Į SEIMO NARIUS KĖLIMAS

37 straipsnis. Kandidatų į Seimo narius kėlimas

1. Kandidatus į Seimo narius gali kelti:

1) vienmandatėse ir daugiamandatėje rinkimų apygardose partija, įregistruota pagal Politinių partijų ir politinių organizacijų įstatymą ne vėliau kaip prieš 65 dienas iki rinkimų;

2) vienmandatėje rinkimų apygardoje kiekvienas Lietuvos Respublikos pilietis, kuris gali būti renkamas Seimo nariu, gali išsikelti kandidatą į Seimo narius, jeigu jo išsikėlimą parašais paremia ne mažiau kaip vienas tūkstantis tos apygardos rinkėjų.

2. Daugiamandatėje rinkimų apygardoje partija kandidatus į Seimo narius kelia pateikdama kandidatų sąrašą, kuriame kandidatai surašyti iš jos nustatytos eilės. Jeigu partijos įstatai nenumato kitaip, kandidatai vienmandatėse rinkimų apygardose ir kandidatų, surašytų iš eilės, sąrašas daugiamandatėje rinkimų apygardoje turi būti patvirtinti partijos suvažiavimo ar konferencijos. Kandidatų sąrašė (jungtiniame sąrašė) negali būti mažiau kaip 25 ir daugiau kaip 141 kandidatas.

38 straipsnis. Kandidatų iškėlimo pareiškiniai dokumentai

1. Partija turi įteikti Vyriausiajai rinkimų komisijai šiuos pareiškinius dokumentus:

1) pareiškimą dalyvauti rinkimuose;

2) savo registracijos dokumentų nuorašą, taip pat gali pateikti partijos programą, rinkimų programą;

3) daugiamandatėje rinkimų apygardoje keliamų kandidatų sąrašą;

4) vienmandatėse rinkimų apygardose keliamų kandidatų sąrašą;

5) kiekvieno keliamo kandidato pasirašytą įsipareigojimą, jeigu jis bus išrinktas, nutraukti darbo ar kitokią veiklą, nesuderinamą su Seimo nario statusu, sutikimą būti šios partijos iškeltu kandidatu konkrečioje rinkimų apygardoje, paties užpildytą kandidato į Seimo narius anketą ir gyventojų pajamų mokesčio bei gyventojų turto deklaracijų, pateiktų valstybinei mokesčių inspekcijai, pagrindinių duomenų išrašus, patvirtintus tos mokesčių inspekcijos, kuriai deklaracijos buvo pateiktos. Partija taip pat turi teisę pateikti kiekvieno kandidato fotonuotrauką, autobiografiją;

6) įgaliojimą atstovui rinkimams atstovauti Vyriausiojoje rinkimų komisijoje, taip pat turi teisę pateikti įgaliojimus atstovauti jai ir jos keliamiems kandidatams apygardų rinkimų komisijose;

7) dokumentą patvirtinantį, kad yra sumokėtas rinkimų užstatas;

8) jeigu partija, politinė organizacija paskutiniuose Seimo arba savivaldybių tarybų rinkimuose buvo iškėlusė kandidatus arba kandidatų sąrašus, ji turi teisę pateikti spaudoje paskelbtos vykdant Seimo, Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymus ataskaitos apie lėšų šaltinius ir naudojimą rinkimų agitacijai kopiją;

9) praėjusių metų finansinės veiklos deklaracijos, kuri vykdant Politinių partijų ir politinių organizacijų įstatymą turėjo būti pateikta mokesčių inspekcijai, kopiją, patvirtintą šios inspekcijos, taip pat gali pateikti ataskaitos (pranešimo), kuri turėjo būti viešai paskelbta pagal Politinių partijų ir politinių organizacijų įstatymą, apie savo biudžeto pajamas ir jų šaltinius, išlaidas ir jų paskirtį, kopiją.

2. Asmuo, nusprendęs išsikelti kandidatą į Seimo narius, apygardos rinkimų komisijai turi pateikti:

1) pareiškimą dėl išsikėlimo kandidatą į Seimo narius šioje rinkimų apygardoje;

2) paties pasirašytą įsipareigojimą, jeigu jis bus išrinktas, nutraukti darbo ar kitokią veiklą, nesuderinamą su Seimo nario statusu, paties užpildytą kandidato į Seimo narius anketą ir gyventojų pajamų mokesčio bei gyventojų turto deklaracijų, pateiktų valstybinei mokesčių inspekcijai, pagrindinių duomenų išrašus, patvirtintus tos mokesčių inspekcijos, kuriai deklaracijos buvo pateiktos. Asmuo taip pat turi teisę pateikti savo fotonuotrauką, autobiografiją;

3) dokumentą, patvirtinantį, kad yra sumokėtas rinkimų užstatas. Taip pat gali būti pateiktas kandidato įgaliojimas jam atstovauti Vyriausiojoje ir tos apygardos rinkimų komisijose.

3. Apygardos rinkimų komisija piliečiui, nusprendusiam išsikelti kandidatą į Seimo narius, per tris dienas išduoda vardinius parašų rinkimo lapus, kuriuose įrašyta kandidato vardas ir pavardė, kandidato išsikėlimą remiančių tos rinkimų apygardos rinkėjų parašams rinkti. Parašus renka pilietis, nusprendęs išsikelti kandidatą į Seimo narius, pats arba tai paveda atlikti kitiems rinkimų teisę turintiems asmenims. Parašus rinkęs asmuo pasirašo parašų rinkimų lapo pabaigoje ir atsako, kad parašai būtų renkami šio įstatymo nustatyta tvarka. Parašų rinkimo lape pilietis, kuris remia asmens išsikėlimą kandidatą, pats turi įrašyti šiuos duomenis: pavardę, vardą, paso numerį, gimimo datą, nuolatinės gyvenamosios vietos adresą, - ir pasirašyti. Tuo atveju, kai kandidato išsikėlimą remiantis pilietis dėl fizinių trūkumų ar kitų priežasčių negali reikalingų duomenų parašų rinkimo lape įrašyti pats, jis gali paprašyti kito rinkimų teisę turinčio piliečio, išskyrus parašų rinkėją, tai padaryti už jį. Šiuo atveju surašomas Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytos formos aktas ir pridedamas prie parašų rinkimo lapo. Pilietis, remiantis asmens išsikėlimą kandidatą ir neturintis fizinių trūkumų, kurie jam trukdytų įrašyti savo duomenis, turi tuos duomenis į parašų rinkimo lapą įrašyti pats. Draudžiama papirkinėti išsikėlimą parėmusius rinkėjus, atsilyginti ar žadėti atsilyginti už kandidato išsikėlimo parėmimą, taip pat grasinant reikalauti pasirašyti ar kitaip pažeisti savanoriškumo principą. Parašų rinkimo lapus kandidatas turi grąžinti apygardos rinkimų komisijai ne vėliau kaip likus 40 dienų iki rinkimų. Gavusi parašų rinkimo lapus, apygardos rinkimų komisija ne daugiau kaip per 7 dienas juos patikrina. Apygardos rinkimų komisija suskaičiuoja rinkimų apygardos rinkėjų, parėmusių šio piliečio išsikėlimą, parašų skaičių. Neįskaičiuojami šie parašai: asmenų, neturinčių rinkimų teisės; rinkėjų, neįrašytų į tos rinkimų apygardos rinkėjų sąrašą; asmenų, kurie nėra įrašę visų šio įstatymo nustatytų duomenų; jei įrašyti neteisingi duomenys; visi parašai piliečio, kuris už to paties asmens išsikėlimą pasirašė keletą kartų. Jeigu yra nustatoma, kad piliečių parašai suklustoti, kad renkant parašus buvo pažeisti savanoriškumo principas ar kiti šio įstatymo reikalavimai, apygardos rinkimų komisija Vyriausiajai rinkimų komisijai siūlo neregistruoti asmens kandidatą į Seimo narius. Jeigu parašų rinkimo lapuose, atmetus neįskaičiuojamus parašus, yra surinktas šio įstatymo nustatytas parašų skaičius, apygardos rinkimų komisija teikia Vyriausiajai rinkimų komisijai registruoti asmenį kandidatą į Seimo narius.

4. Kandidato į Seimo narius anketoje pilietis, išsikėlęs arba keliamas kandidatą į Seimo narius, pats turi įrašyti: pavardę, vardą, paso numerį, asmens kodą, gimimo datą, nuolatinės gyvenamosios vietos adresą, ar neturi nebaigtos atlikti teismo nuosprendžiu paskirtos bausmės, ar jis nėra asmuo, atliekantis tikrąją karo arba alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą, neišėjęs į atsargą krašto apsaugos sistemos, policijos ir vidaus tarnybos karininkas, puskarininkis ar liktinis, kitos sukarintos ar saugumo tarnybos apmokamas pareigūnas, ar jis turi kitos valstybės pilietybę, taip pat atsakyti į klausimus, nurodytus šio įstatymo 98 straipsnyje ir pasirašyti. Asmuo, kuris yra susijęs priesaika ar pasižadėjimu užsienio valstybei, turi raštu jos atsisakyti ir nurodyti anketoje, kaip ir kada tai padarė. Kandidato į Seimo narius anketoje taip pat gali būti pateikiama ir kitų Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytų papildomų klausimų, į kuriuos asmuo gali ir neatsakyti.

5. Pareiškinų dokumentų įteikimas pradedamas likus 65 dienoms ir baigiamas 17 valandą likus 34 dienoms iki rinkimų. Dokumentai, pateikti pasibaigus pareiškinų dokumentų pateikimo terminui, negali būti pripažįstami pareiškiniais dokumentais.

39 straipsnis. Kandidatų į Seimo narius registravimas

1. Prasidėjus kandidatų sąrašų pateikimo terminui, Teisingumo ministerija per vieną dieną Vyriausiosios rinkimų komisijos reikalavimu oficialiai patvirtina, kokios partijos yra įregistruotos, kokių partijų veikla yra sustabdyta ar nutraukta.

2. Gavusi partijos pareiškinius dokumentus, Vyriausioji rinkimų komisija turi ne vėliau kaip kitą darbo dieną kreiptis į Teisingumo ministeriją dėl partijos registracijos fakto ir įstatų galiojimo patvirtinimo. Teisingumo ministerija per 2 dienas turi duoti rašytinį atsakymą ir pateikti Vyriausiajai rinkimų komisijai galiojančių įstatų nuorašą.

3. Tikrindama kandidato į Seimo narius užpildytus pareiškinius dokumentus, Vyriausioji rinkimų komisija nustato, ar kandidatas atitinka šio įstatymo 2 straipsnio reikalavimus. Prireikus ji gali kreiptis pagalbos į Užsienio, Vidaus reikalų, Teisingumo ministerijas ar kitas valstybės institucijas, kad šios praneštų reikšmingus kandidato registravimo duomenis. Toks Vyriausiosios rinkimų komisijos prašymas turi būti nagrinėjamas ypatingos skubos tvarka, o rašytinis atsakymas turi būti duotas per 7 dienas, bet ne vėliau kaip likus 32 dienoms iki rinkimų.

4. Patikrinusi pateiktus pareiškinius dokumentus ir nustačiusi, kad jie atitinka šio įstatymo reikalavimus, Vyriausioji rinkimų komisija sprendimą dėl kandidato registravimo turi priimti per 10 dienų po pareiškinių dokumentų pateikimo, bet ne vėliau kaip likus 31 dienai iki rinkimų.

5. Jeigu yra pareiškinių dokumentų trūkumų, Vyriausioji rinkimų komisija turi apie tai nedelsdama pranešti atitinkamam atstovui rinkimams.

40 straipsnis. Atstovas rinkimams

1. Vyriausiojoje ar apygardos rinkimų komisijoje atstovas rinkimams visais klausimais atstovauja jį tam įgaliojusiai partijai, piliečiui, išsikėlusiam ir įregistruotam kandidatui į Seimo narius. Rinkimų komisijos posėdžiuose jis turi patarimojo balso teisę ir teisę pareikšti atskirąją nuomonę visais svarstomais klausimais. Atstovas rinkimams rinkimų apygardos, kurios rinkimų komisijoje jis įgaliotas atstovauti, teritorijoje turi visas rinkimų stebėtojo teises. Paskelbus Seimo rinkimų datą, partijų įgaliojimai atstovauti joms rinkimų komisijose Vyriausiajai rinkimų komisijai gali būti pateikti kitą dieną po to, kai buvo sudaryta atitinkama rinkimų komisija. Jeigu atstovo rinkimams kandidatūra atitinka šio įstatymo reikalavimus, Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip per tris dienas registruoja jo įgaliojimą ir išduoda atstovo rinkimams pažymėjimą. Atstovo rinkimams įgaliojimas pasibaigia suėjus 20 dienų po galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo. Atstovo rinkimams atitinkamoje rinkimų komisijoje įgaliojimai pasibaigia taip pat suėjus 20 dienų po pareiškinių dokumentų pateikimo, jeigu partija, politinė organizacija tos rinkimų apygardos teritorijoje neturi kandidato (kandidatų).

2. Iki rinkimų dienos partija, pilietis, išsikėlęs kandidatą, įgaliojimą atstovauti gali bet kada atšaukti ir įgalioti atstovu rinkimams kitą asmenį. Šiuo atveju atstovas rinkimams turi būti įregistruotas, jam išduotas pažymėjimas, o ankstesniojo atstovo rinkimams registravimas nutrauktas ne vėliau kaip per 3 dienas.

41 straipsnis. Rinkimų užstatas

1. Rinkimų užstatas vienam kandidatui į Seimo narius įregistruoti vienmandatėje rinkimų apygardoje yra lygus paskutinio paskelbto šalies ūkio vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio (toliau – VMDU) 1 dydžiui. Įregistruojant vieną naują kandidatą vienmandatėje rinkimų apygardoje vietoj kandidato, kurio pareiškiniai dokumentai buvo atšaukti arba jis juos atšaukė pats, užstato dydis – 1 VMDU.

2. Rinkimų užstatas vienam kandidatui į Seimo narius sąrašui įregistruoti daugiamandatėje rinkimų apygardoje yra VMDU 20 dydžiu. Pakeičiant vieno kandidato vietą sąrašė, įrašant į sąrašą naują kandidatą, užstato dydis – 1 VMDU, sujungiant kandidatų sąrašus – po 0,3 VMDU už kiekvieną sujungiamą sąrašą.

3. Rinkimų užstatai įregistruoti kandidatų sąrašą nustatomi du kartus didesni tai partijai, kuri paskutiniuose Seimo arba savivaldybių tarybų rinkimuose buvo iškėlusį kandidatus arba kandidatų sąrašą (sąrašus) ir nepateikė spaudoje paskelbtos ataskaitos apie lėšų šaltinius ir naudojimą rinkimų agitacijai kopijos.

4. Per 40 dienų po galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo Vyriausioji rinkimų komisija grąžina rinkimų užstatą jį sumokėjusiai partijai arba asmeniui, kai:

1) iškeltas kandidatas į Seimo narius arba asmuo, išsikėlęs kandidatą į Seimo narius, išrinktas Seimo nariu vienmandatėje rinkimų apygardoje;

2) iškeltų kandidatų sąrašas (jungtinis sąrašas) įgijo teisę dalyvauti paskirstant mandatus daugiamandatėje rinkimų apygardoje ir spaudoje yra paskelbta ataskaita, skelbtina pagal šį įstatymą, apie lėšų šaltinius ir naudojimą rinkimų agitacijai.

5. Negrąžintini užstatai pervedami į valstybės biudžetą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-181](#), 2001 02 20, Žin., 2001, Nr. 21-689 (2001 03 09)

42 straipsnis. Draudimai vienam asmeniui būti kandidatų keliose rinkimų apygardose arba keliuose kandidatų sąrašuose

1. Kiekvienas kandidatas į Seimo narius gali būti įrašytas tik į vienos partijos iškeltų kandidatų sąrašą daugiamandatėje rinkimų apygardoje.

2. Asmuo, įrašytas į kandidatų sąrašą daugiamandatėje rinkimų apygardoje, turi teisę tuo pat metu būti iškeltas kandidatą į Seimo narius ir vienoje vienmandatėje rinkimų apygardoje.

3. Jeigu asmuo yra davęs sutikimą būti įrašytas daugiau kaip į vienos partijos iškeltų kandidatų sąrašą daugiamandatėje rinkimų apygardoje arba yra davęs sutikimą būti iškeltas (ar išsikėlė pats) daugiau kaip vienoje vienmandatėje rinkimų apygardoje, jis išbraukiamas iš visų kandidatų sąrašų daugiamandatėje ir visose vienmandatėse rinkimų apygardose.

43 straipsnis. Kandidatų sąrašų sujungimas

Iki pareiškinių dokumentų pateikimo pabaigos kelios partijos gali sujungti savo kandidatų sąrašus. Tam jos privalo Vyriausiajai rinkimų komisijai pateikti pareiškimą dėl kandidatų sąrašų sujungimo, nurodant koalicijos pavadinimą. Taip pat pateikiamas jungtinis sąrašas, kuriame kandidatai surašyti iš naujai sudarytos eilės, ir dokumentas, patvirtinantis, kad yra sumokėtas rinkimų užstatas sujungti kandidatų sąrašus. Jungtiniame sąrašė gali būti tik asmenys, įrašyti jungiamuose sąrašuose. Koalicijos pavadinime turi būti žodis "koalicija" ir jame negali būti nuorodų į partijų, nesudarančių šios koalicijos, pavadinimus. Jungtinis sąrašas laikomas vienu sąrašu. Ta pati partija negali dalyvauti daugiau kaip vienoje koalicijoje.

44 straipsnis. Teisė atšaukti ar papildyti rinkimų pareiškinius dokumentus

1. Partija ar rinkimų koalicija, taip pat pilietis, iškeltas ar išsikėlęs kandidatą į Seimo narius vienmandatėje rinkimų apygardoje arba politinės organizacijos sąrašė, bet kuriuo metu patys gali paskelbti savo pareiškinius dokumentus visiškai ar iš dalies atšauktais, tačiau ne vėliau kaip likus 25 dienoms iki rinkimų. Partija ar rinkimų koalicija Vyriausiajai rinkimų komisijai tai praneša pareiškimu, pilietis - pareiškimu, patvirtintu notarine tvarka, ir apie tai yra informuojami atitinkami atstovai rinkimams Vyriausiojoje rinkimų komisijoje. Atšaukus pareiškinius dokumentus, rinkimų užstatas gali būti grąžinamas tik po rinkimų, jeigu jis taps grąžintinu, kaip tai nustatyta šio įstatymo 41 straipsnyje. Iki pareiškinių dokumentų įteikimo laiko pabaigos, nustatytos šio įstatymo 38 straipsnio 5 dalyje, papildomai galima teikti naujus pareiškinius dokumentus keičiant kandidatų sąrašo eilę arba keliant naujus kandidatus vienmandatėse rinkimų apygardose.

2. Jeigu pareiškinius dokumentus atšaukia partija, esanti koalicijoje, tai jos iškelti kandidatai išbraukiami iš jungtinio kandidatų sąrašo ir, jeigu koalicijos pavadinime yra nuoroda į jos pavadinimą, keičiamas koalicijos pavadinimas. Šiuo atveju būtina raštu informuoti koalicijos partnerių atstovus rinkimams Vyriausiojoje rinkimų komisijoje. Jeigu

atšaukus rinkimų pareiškinius dokumentus koalicijos kandidatų sąraše lieka tik vienos partijos iškelti kandidatai, jie rinkimuose dalyvauja tik kaip šios partijos kandidatai.

3. Jeigu atšaukus pareiškinius dokumentus ar anuliovus kandidatų registravimą kandidatų sąraše (jungtiniame sąraše) lieka mažiau kaip 20 kandidatų, anuliuojamas visas šio sąrašo kandidatų registravimas.

45 straipsnis. Kandidatų ir kandidatų sąrašų paskelbimas, rinkimų agitacijos kampanijos pradžia

1. Likus ne mažiau kaip 30 dienų iki rinkimų, Vyriausioji rinkimų komisija „Valstybės žiniuose“ paskelbia rinkimuose dalyvaujančių partijų ir koalicijų kandidatų sąrašus, kandidatų sąrašams burtais suteiktus rinkimų numerius, šių sąrašų kandidatų rinkimų numerius, taip pat vienmandatėse rinkimų apygardose iškeltus kandidatus. Vyriausioji rinkimų komisija kandidatų į Seimo narius pažymėjimus su juose įrašytais kandidatų rinkimų numeriais perduoda atstovui rinkimams. Kandidato rinkimų numeris jo suteikimo metu yra tapatus kandidato eilės numeriui keliamų kandidatų sąraše (jungtiniame sąraše). Suteiktas kandidato rinkimų numeris negali būti keičiamas iki rinkimų rezultatų paskelbimo.

2. Nuo kandidatų paskelbimo dienos prasideda rinkimų agitacijos kampanija.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS KANDIDATŲ Į SEIMO NARIUS VEIKLOS GARANTIJOS

46 straipsnis. Kandidato į Seimo narius teisė kalbėti susirinkimuose, naudotis visuomenės informavimo priemonėmis

1. Prasidėjus rinkimų agitacijos kampanijai, kandidatai į Seimo narius rinkimų apygardose turi lygią teisę kalbėti rinkėjų ir kitokiuose susirinkimuose, pasitarimuose, posėdžiuose, valstybinėse visuomenės informavimo priemonėse ir skelbti savo rinkimų programą.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų vadovai, taip pat savivaldybių merai ar jų įgalioti tam asmenys turi padėti kandidatams į Seimo narius organizuoti susitikimus su rinkėjais, gauti reikiamą informaciją, išskyrus neskelbtiną pagal Lietuvos Respublikos įstatymus ir Vyriausybės nutarimus.

47 straipsnis. Atsakomybė už šio įstatymo pažeidimą

Asmenys, smurtu, apgaule, grasinimais, papirkinėjimais arba kitaip kliudantys rinkėjams įgyvendinti teisę rinkti ir būti išrinktiems į Seimą, organizuoti rinkimų agitaciją, taip pat rinkimų komisijų nariai, kiti pareigūnai, suklastoję rinkimų dokumentus, neteisingai suskaičiavę balsus, pažeidę balsavimo slaptumą arba kitaip pažeidę šį įstatymą, atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus. Atsakomybėn taip pat traukiami asmenys, paskelbę arba kitaip platinę melagingus duomenis apie kandidatą į Seimo narius ar trukdę kandidatui susitikti su rinkėjais.

48 straipsnis. Kandidato į Seimo narius teisė būti atleistam nuo darbo ar tarnybinių pareigų rinkimų agitacijos kampanijos metu

Kandidatas į Seimo narius rinkimų į Seimą organizavimo ir vykdymo laikui, bet ne ilgiau kaip 1 mėnesį, jo prašymu gali būti atleidžiamas nuo darbo ar tarnybinių pareigų.

49 straipsnis. Kandidato į Seimo narius neliečiamybė

Kandidatas į Seimo narius rinkimų agitacijos kampanijos metu, taip pat iki pirmojo naujai išrinkto Seimo posėdžio (po pakartotinių arba naujų rinkimų - iki galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo) be Vyriausiosios rinkimų komisijos sutikimo negali būti patrauktas baudžiamojon atsakomybėn, suimtas, jam negali būti taikomos administracinės nuobaudos teismine tvarka už veiksmus, padarytus rinkimų agitacijos kampanijos metu.

SEPTINTASIS SKIRSNIS RINKIMŲ AGITACIJA

50 straipsnis. Rinkimų agitacijos pagrindai

1. Pradėti rinkimų agitaciją partijoms ir save iškėlusiems kandidatams sudaromos šio įstatymo nustatytos sąlygos nuo tos dienos, kurią prasideda rinkimų agitacijos kampanija.
2. Rinkimų agitacija gali būti įvairių formų ir būdų, išskyrus tuos, kurie pažeidžia Lietuvos Respublikos Konstituciją ir įstatymus.

51 straipsnis. Naudojimosi visuomenės informavimo priemonėmis sąlygos ir tvarka

1. Kandidatų sąrašus iškėlusioms partijoms, kandidatams vienmandatėse rinkimų apygardose suteikiama teisė nemokamai naudotis valstybinėmis visuomenės informavimo priemonėmis. Rinkimų agitacijai skirtų laidų rengimo taisyklės patvirtina, konkrečią Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos laidų trukmę ir laiką nustato Vyriausioji rinkimų komisija, suderinusi su Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos vadovais. Ji taip pat paskirsto laidų laiką taip, kad nebūtų pažeisti šie lygiateisiškumo principai: tarp kandidatų sąrašų daugiamandatėje rinkimų apygardoje; tarp vienmنداčių rinkimų apygardų; tarp kandidatų vienmandatėje rinkimų apygardoje. Kiekvienam kandidatų sąrašui skiriama ne mažiau kaip po vieną valandą visuomeninio (nacionalinio) radijo ir televizijos laiko debatams su kito ar kitų kandidatų sąrašų atstovais. Debatuose dalyvaujančių kandidatų sąrašų atstovų grupės (2 ir daugiau) sudaromos tarpusavio susitarimu, o jeigu jo nėra, – burtais. Kiekvienam kandidatui, iškeltam arba išskėlusiam vienmandatėje rinkimų apygardoje, skiriama ne mažiau kaip po 5 minutes visuomeninio (nacionalinio) radijo laiko. Šiose radijo laidose kandidatai kalba debatuose, rengiamuose atitinkamos vienmandatės rinkimų apygardos kandidatams. Jeigu laidoje dalyvauja tik vienas kandidatas, jis diskutuoja su laidos vedėju.
2. Kandidatų sąrašo rinkimų programą išspausdina Vyriausioji rinkimų komisija per 20 dienų nuo pateikimo.
3. Kandidato, dėl kurio balsuojama vienmandatėje rinkimų apygardoje, rinkimų programą išspausdina tos apygardos rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 15 dienų iki rinkimų. Rinkimų programų spausdinimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija.
4. Agitaciją komercinėse visuomenės informavimo priemonėse riboja tik rinkimų specialių sąskaitų dydis.
5. Visus ginčus dėl rinkimų agitacijos sprendžia Vyriausioji rinkimų komisija, vadovaudamasi šiuo įstatymu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1913](#), 2000.08.31, Žin., 2000, Nr. 75-2275 (2000.09.07)

52 straipsnis. Kandidatą į Seimo narius kompromituojančios medžiagos skelbimas ir kandidato atsakomoji nuomonė

1. Jeigu rinkimų agitacijos kampanijos laikotarpiu visuomenės informavimo priemonė paskelbia kandidatą į Seimo narius kompromituojančią medžiagą (vėliausiai tokius duomenis galima skelbti: visuomenės informavimo priemonėje, kuri leidžiama daugiau kaip tris kartus per savaitę, likus 5 dienoms iki rinkimų, kitose visuomenės informavimo priemonėse - 10 dienų iki rinkimų, bet visais atvejais kompromituojanti medžiaga apie kandidatą gali būti paskelbta ne vėliau kaip priešpaskutiniame iki rinkimų visuomenės informavimo priemonės leidinio numeryje), ji privalo suteikti galimybę kandidatui pareikšti atsakomąją nuomonę, kurią sudaro paskelbtos kompromituojančios medžiagos trumpas išdėstymas ir kandidato atsakymas. Atsakomoji nuomonė paprastai negali būti daugiau kaip tris kartus ilgesnė už kompromituojančią medžiagą. Visuomenės informavimo priemonė kandidato atsakomąją nuomonę turi paskelbti ne vėliau kaip per 7 dienas po to, kai ji buvo pareikšta, bet ne vėliau kaip likus 2 dienoms iki draudimo vykdyti rinkimų agitaciją pradžios. Jeigu visuomenės informavimo priemonė negali per šio įstatymo nustatytą laikotarpį pati

paskelbti kandidato atsakomosios nuomonės, ji turi pasirūpinti savo lėšomis paskelbti kandidato atsakomąją nuomonę kitoje visuomenės informavimo priemonėje.

2. Kompromituojančia kandidatą medžiaga pripažįstama tokia medžiaga, kuria siekiama paveikti rinkėjus, kad šie nebalsuotų už konkretų kandidatą, ir kurioje pranešama kandidatą negatyviai apibūdinanti žinia. Visuomenės informavimo priemonės paskelbta nuomonė (skirtingai nuo žinios, nuomonei netaikomi tiesos kriterijai) apie kandidatą, taip pat ir negatyvi, nepripažįstama kompromituojančia medžiaga ir nesuteikia kandidatui teisės reikalauti paskelbti atsakomąją nuomonę. Kandidato reikalavimas paskelbti atsakomąją nuomonę taip pat gali būti netenkinamas, jeigu: medžiaga paskelbta ne apie jį asmeniškai; apie jį paskelbta medžiaga nėra kompromituojanti; kompromituojančią medžiagą apie kandidatą paskelbė jis pats arba kitas tame pačiame kandidatų sąraše iškeltas arba tos pačios partijos iškeltas kandidatas; medžiagoje nėra jokių kandidatą apibūdinančių žinių; kandidatas jau yra pasinaudojęs atsakomosios nuomonės teise.

3. Jeigu kandidatas laiku pateikė visuomenės informavimo priemonei atsakomąją nuomonę, bet ji nebuvo paskelbta, kandidato atsakomoji nuomonė Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu skelbiama per Lietuvos nacionalinę radiją ar televiziją ir už tai apmokama pagal reklamos skelbimų įkainius. Šiuo atveju visuomenės informavimo priemonė privalo Vyriausiajai rinkimų komisijai sumokėti dvigubą šio paskelbimo kainą.

4. Jeigu kompromituojanti medžiaga apie kandidatą buvo paskelbta laikotarpiu, kuriuo ji pagal šį įstatymą negali būti skelbiama, kandidato atsakomoji nuomonė Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu skelbiama per Lietuvos nacionalinę radiją ar televiziją ir apmokama pagal reklamos skelbimų įkainius. Šiuo atveju visuomenės informavimo priemonė privalo Vyriausiajai rinkimų komisijai sumokėti trigubą šio paskelbimo kainą.

5. Visais atvejais atsakomoji nuomonė neskelbiama rinkimų agitacijos draudimo laikotarpiu. Atsakomosios nuomonės paskelbimas neatleidžia visuomenės informavimo priemonės nuo atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

6. Kai kandidato atsakomoji nuomonė skelbiama Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu, šio įstatymo nustatyta paskelbimo kaina ne ginčo tvarka išieškoma iš tos visuomenės informavimo priemonės, kuri kandidatą kompromituojančią medžiagą paskelbė neleistinu laikotarpiu arba pati laiku nepaskelbė kandidato atsakomosios nuomonės.

53 straipsnis. Kandidatų sąrašą iškėlusią partiją kompromituojančios medžiagos skelbimas ir atsakomoji nuomonė

1. Jeigu rinkimų agitacijos kampanijos laikotarpiu visuomenės informavimo priemonė paskelbia partiją, iškėlusią kandidatų sąrašą, kompromituojančią medžiagą (vėliausiai tokius duomenis galima skelbti: visuomenės informavimo priemonėje, kuri leidžiama daugiau kaip 3 kartus per savaitę, - likus 5 dienoms iki rinkimų, kitose visuomenės informavimo priemonėse - likus 10 dienų iki rinkimų, bet visais atvejais kompromituojanti medžiaga apie partiją, iškėlusią kandidatų sąrašą, gali būti paskelbta ne vėliau kaip priešpaskutiniame iki rinkimų visuomenės informavimo priemonės leidinio numeryje), ji privalo suteikti galimybę partijai pareikšti atsakomąją nuomonę. Atsakomąją nuomonę sudaro paskelbtos kompromituojančios medžiagos trumpas išdėstymas ir atsakymas. Ji paprastai negali būti daugiau kaip 3 kartus ilgesnė už kompromituojančią medžiagą. Visuomenės informavimo priemonė atsakomąją nuomonę turi paskelbti ne vėliau kaip per 7 dienas po to, kai ji buvo pareikšta, ir ne vėliau kaip likus 2 dienoms iki draudimo vykdyti rinkimų agitaciją pradžios. Jeigu visuomenės informavimo priemonė negali per šio įstatymo nustatytą laikotarpį pati paskelbti atsakomosios nuomonės, ji turi pasirūpinti savo lėšomis paskelbti atsakomąją nuomonę kitoje visuomenės informavimo priemonėje.

2. Kompromituojanti medžiaga yra tokia medžiaga, kuria siekiama paveikti rinkėjus, kad šie nebalsuotų už konkrečios partijos iškeltus kandidatus, ir kurioje pranešama partiją (jos skyrių ar padalinį) negatyviai apibūdinanti žinia. Visuomenės informavimo priemonės paskelbta nuomonė (skirtingai nuo žinios, nuomonei netaikomi tiesos kriterijai) apie partiją, taip pat ir negatyvi, nepripažįstama kompromituojančia medžiaga ir nesuteikia teisės reikalauti paskelbti atsakomąją nuomonę. Reikalavimas paskelbti atsakomąją nuomonę taip

pat gali būti netenkinamas, jeigu: medžiaga paskelbta ne apie tą partiją; paskelbta medžiaga nėra kompromituojanti; kompromituojančią medžiagą apie partiją paskelbė jos pačios iškeltas kandidatas; medžiagoje nėra jokių partiją apibūdinančių žinių; partija pasinaudojo atsakomosios nuomonės teise.

3. Atsakomąją nuomonę partija visuomenės informavimo priemonei pateikia per savo atstovą rinkimams prie Vyriausiosios rinkimų komisijos arba per savo atstovą rinkimams prie apygardos rinkimų komisijos. Jeigu atstovas rinkimams laiku pateikė visuomenės informavimo priemonei atsakomąją nuomonę, bet ji nebuvo paskelbta, atsakomoji nuomonė Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu skelbiama per Lietuvos nacionalinį radiją ar televiziją ir už tai apmokama pagal reklamos skelbimų kainas. Šiuo atveju visuomenės informavimo priemonė privalo Vyriausiajai rinkimų komisijai sumokėti dvigubą šio paskelbimo kainą.

4. Jeigu kompromituojanti medžiaga buvo paskelbta laikotarpiu, kuriuo ji pagal šį įstatymą negali būti skelbiama, atsakomoji nuomonė Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu skelbiama per Lietuvos nacionalinį radiją ar televiziją ir už tai apmokama pagal reklamos skelbimų kainas. Šiuo atveju visuomenės informavimo priemonė privalo Vyriausiajai rinkimų komisijai sumokėti trigubą šio paskelbimo kainą.

5. Visais atvejais atsakomoji nuomonė neskelbiama rinkimų agitacijos draudimo laikotarpiu. Atsakomosios nuomonės paskelbimas neatleidžia visuomenės informavimo priemonės nuo atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

6. Kai atsakomoji nuomonė skelbiama Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu, šio įstatymo nustatyta paskelbimo kaina ne ginčo tvarka išieškoma iš tos visuomenės informavimo priemonės, kuri kompromituojančią medžiagą paskelbė neleistinu laikotarpiu arba pati laiku nepaskelbė atsakomosios nuomonės.

54 straipsnis. Draudimas vykdyti rinkimų agitaciją naudojantis tarnybine padėtimi

1. Bet kam draudžiama naudotis tarnybine padėtimi valstybės ar savivaldybių institucijose, įstaigose ar organizacijose, taip pat valstybinėse ar savivaldybių visuomenės informavimo priemonėse vykdant bet kokią rinkimų agitaciją, pavesti tai daryti kitiems asmenims ar kaip nors kitaip, naudojantis tarnybine padėtimi, bandyti paveikti rinkėjų valią. Valstybės, savivaldybių pareigūnams, valstybės tarnautojams draudžiama naudotis tarnybine padėtimi sudaryti sau ar partijai išskirtines rinkimų agitacijos sąlygas. Šį straipsnį pažeidęs asmuo gali būti patrauktas administracinėn arba baudžiamojon atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka.

2. Jeigu asmuo yra kandidatas į Seimo narius, valstybinėse visuomenės informavimo priemonėse jis gali kalbėti tik šio įstatymo 51 straipsnyje nustatyta tvarka. Jeigu kandidatui dėl einamų pareigų reikia pranešti visuomenės informavimo priemonėms svarbių žinių, tai jis gali padaryti tik spaudos konferencijoje. Valstybinėse visuomenės informavimo priemonėse arba iš valstybės ar savivaldybių lėšų apmokamų visuomenės informavimo priemonių laidose galima skelbti tik tą konferencijos įrašą ar jo dalį, kuriuose nėra rinkimų agitacijos.

55 straipsnis. Rinkimų agitacijos finansavimas

1. Rinkimų agitacija finansuojama iš partijos ar kandidato į Seimo narius gautų lėšų, kurios kaupiamos specialioje rinkimų sąskaitoje, atidarytoje pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos išduotą pažymą. Specialios rinkimų sąskaitos maksimalus leistinas dydis yra 50 VMDU kandidatui vienmandatėje rinkimų apygardoje ir 1000 VMDU kandidatų sąrašui daugiamandatėje rinkimų apygardoje. Jei į atitinkamą sąskaitą lėšų pervesta daugiau, bankas perteklių perveda į valstybės biudžetą.

2. Rinkimų agitacijos išlaidas sudaro: renginių, publikacijų, radijo ar televizijos laidų, taip pat gaminių ar paslaugų, kuriais siekiama paveikti rinkėjų valią balsuoti arba nebalsuoti už kandidatą ar kandidatus, rengimo, įsigijimo, gamybos ar teikimo kaina. Apmokėti rinkimų agitacijos išlaidas ne iš specialių rinkimų sąskaitų draudžiama. Rinkimų agitacijos gaminiai ir paslaugos, kurių vertė didesnė kaip 0,5 VMDU, negali būti teikiami nemokamai. Rinkimų agitacijos gaminiai ir paslaugos negali būti teikiami darant akivaizdžias nuolaidas. Norintysis

paremti kandidatų sąrašą ar kandidatą privalo tai daryti pervesdamas lėšas į specialias rinkimų sąskaitas. Jeigu išlaidos rinkimų agitacijos gaminiams buvo padarytos iki rinkimų agitacijos kampanijos pradžios, partija ar kandidatas praneša apie tai Vyriausiajai rinkimų komisijai. Vyriausioji rinkimų komisija, įvertinusi rinkimų agitacijos gaminius, šių išlaidų suma sumažina specialios rinkimų sąskaitos maksimalų leistiną dydį ir išduoda pažymą, kad šie gaminiai gali būti panaudoti rinkimų agitacijos kampanijos laikotarpiu. Visuomenės informavimo priemonė, neturinti valstybės ar savivaldybių kapitalo, gali nurodyti, kurį kandidatų sąrašą (sąrašus) ar kandidatą (kandidatus) ji remia, ir po to jų rinkimų agitaciją skelbti nemokamai. Šiuo atveju visuomenės informavimo priemonei už tokios rinkimų agitacijos skelbimą negali būti atlyginama jokiais kitais būdais. Jeigu vienkartinės rinkimų agitacijos paslaugas, kurių vertė mažesnė kaip 0,5 VMDU, nemokamai teikia kandidato, kandidatų sąrašo rėmėjai (tai draudžiama asmenims, nurodytiems 54 straipsnyje), jos nevertinamos ir specialios rinkimų sąskaitos maksimalaus leistino dydžio nekeičia.

3. Mokesčių inspekcija, nustčiusi, kad rinkimų agitacijos kampanijos laikotarpiu už rinkimų agitacijos gaminius ar paslaugas buvo sumokėta ne iš specialios rinkimų sąskaitos, taip pat grynaisiais pinigais arba netiesiogiai, sumokėtą sumą ar atlyginimą (sumą ar atlyginimą, kurie turėjo būti sumokėti) už rinkimų agitacijos gaminius, paslaugas ne ginčo tvarka išieško iš jų gavėjo ir perveda į valstybės biudžetą.

4. Rinkimų agitacija taip pat finansuojama iš valstybės lėšų. Kandidatas, partija nemoka už pagal šį įstatymą skirtą laiką valstybiniame radijuje ir televizijoje, už kandidato vienmandatėje rinkimų apygardoje rinkimų plakato, taip pat rinkimų programos, kandidatų sąrašų spausdinimą laikraščiuose ir šios išlaidos nekeičia specialios rinkimų sąskaitos maksimalaus leistino dydžio.

5. Rinkimų agitacijai skirtų lėšų naudojimą kontroliuoja mokesčių inspekcijos ir Vyriausioji rinkimų komisija. Partijos ataskaitas, kurių formą nustato Vyriausioji rinkimų komisija, apie lėšų šaltinius ir naudojimą rinkimų agitacijai turi pateikti Vyriausiajai rinkimų komisijai ne vėliau kaip per 25 dienas po galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo. Vyriausioji rinkimų komisija šias ataskaitas paskelbia „Valstybės žiniuose“. Vienmنداčių rinkimų apygardų kandidatai nustatytos formos ataskaitas Vyriausiajai rinkimų komisijai jos nustatyta tvarka pateikia ne vėliau kaip per 15 dienų po galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo.

6. Specialios rinkimų sąskaitos uždaromos ne vėliau kaip per 20 dienų po galutinio rinkimų rezultatų paskelbimo. Rinkimų agitacijai nepanaudotas lėšas kandidatai, kandidatų sąrašą iškėlusi partija naudoja savo nuožiūra. Laiku neuždarytų sąskaitų lėšas bankas perveda į valstybės biudžetą.

56 straipsnis. Rinkimų agitacijos draudimas rinkimų dieną

1. Rinkimų agitacija draudžiama likus 30 valandų iki rinkimų pradžios ir rinkimų dieną, išskyrus nuolatinę vaizdinę agitaciją tam skirtose vietose, jeigu ji iškabinta likus ne mažiau kaip 48 valandoms iki rinkimų pradžios. Rinkimų agitacijos draudimo laikotarpiu jokių vaizdinių rinkimų agitacijos priemonių (išskyrus tas, kurias išleido Vyriausioji rinkimų komisija) negali būti balsavimo patalpoje ir 50 metrų atstumu aplink pastatą, kuriame yra balsavimo patalpa.

2. Asmenys, pažeidę šio straipsnio 1 dalyje išdėstytas nuostatas, baudžiami įstatymų nustatyta tvarka.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS PARENGTINĖ RINKIMŲ ORGANIZAVIMO VEIKLA

57 straipsnis. Rinkimų dokumentų pavyzdžių nustatymas

Rinkėjo pažymėjimų, rinkimų biuletenių, kandidato vienmandatėje rinkimų apygardoje ir kandidatų sąrašų daugiamandatėje rinkimų apygardoje plakatų su duomenimis apie kandidatą (kandidatus), vidinių ir išorinių balsavimui paštu vokų, kitų dokumentų, blankų, anketų, oficialių vokų, paketų, antspaudų, naudojamų rinkimuose, pavyzdžius bei formas, taip pat jų pildymo prirėikus pavyzdžius nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

58 straipsnis. Rinkimų biuleteniai

1. Rinkimams į Seimą kiekvienam rinkėjui pateikiami du biuleteniai: vienas - balsuoti dėl kandidato konkrečioje vienmandatėje apygardoje, kitas - dėl kandidatų sąrašo daugiamandatėje apygardoje. Rinkimų biuletenyje turi būti išspausdintas nurodymas rinkėjui, kaip užpildyti biuletenį, ir išskirtos specialios biuletenio vietos rinkėjo valiai pareikšti.

2. Vienmandačių apygardų rinkimų biuletenyje visi kandidatai į Seimo narius įrašomi pagal abėcėlę tokiam pat plote ir to paties tipo šriftu (šriftais). Nurodoma kiekvieno kandidato į Seimo narius vardas, pavardė ir jį iškėlusios partijos pavadinimas arba nurodoma „Išsikėlė pats“.

3. Daugiamandatės rinkimų apygardos rinkimų biuletenyje visi kandidatų sąrašai įrašomi pagal jiems suteiktus rinkimų numerius jų didėjimo tvarka tokiam pat plote ir to paties tipo šriftu (šriftais). Šrifto dydis parenkamas toks, kad geriausiai tiktų užpildyti įrašui skirtą plotą. Biuletenyje įrašomas partijos, koalicijos pavadinimas (nurodytas jos pareiškiniuose dokumentuose). Po partijos pavadinimo skliausteliuose įrašomi jos vadovo vardas ir pavardė, o po koalicijos pavadinimo skliausteliuose įrašomi ją sudarančių partijų pavadinimai. Partijos pageidavimu greta jos pavadinimo gali būti pateiktas įstatymų nustatyta tvarka įregistruotos šios partijos emblemos (ženklų) nespaltotas atvaizdas. Šiuo atveju kartu su pareiškimais dokumentais Vyriausiajai rinkimų komisijai pateikiamas šios emblemos (ženklų) pavyzdys. Visų partijų, koalicijų sąrašai (kandidatų vardai ir pavardės) išdalijami rinkėjams Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka ir pateikiami kiekvienoje balsavimo kabinoje.

4. Antrojoje daugiamandatės rinkimų apygardos biuletenio dalyje yra penki specialūs laukeliai, kuriuose rinkėjas balsuodamas įrašo pasirinktų kandidatų rinkimų numerius.

5. Laivuose rinkimų biuleteniai spausdinami pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos radiograma perduotą aprašymą. Laivuose daugiamandatės rinkimų apygardos rinkimų biuletenyje kandidatų pavardės nenurodomos ir vieta pareikšti rinkėjo nuomonei apie kandidatus neišskiriama.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1076](#), 2002-09-17, *Žin.*, 2002, Nr. 95-4085 (2002-10-02)

Nr. [IX-2233](#), 2004-05-11, *Žin.*, 2004, Nr. 83-2986 (2004-05-22)

59 straipsnis. Rinkimų biuletenių pristatymas

1. Apygardų rinkimų komisijos rinkimų biuletenius ir vokus centriniams pašto skyriams pateikia ne vėliau kaip prieš 2 dienas iki balsavimo paštu pradžios, rinkimų biuletenius rinkimų apylinkėms - ne vėliau kaip prieš 12 valandų iki balsavimo pradžios.

2. Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse biuleteniai ir balsavimui paštu vokai turi būti laisvai prieinami rinkėjams likus ne mažiau kaip 20 dienų iki rinkimų. Laivuose biuletenių tekstas turi būti laisvai prieinamas rinkėjams likus ne mažiau kaip 15 dienų iki rinkimų.

3. Vyriausioji rinkimų komisija atsako už rinkimų biuletenių ir balsavimui paštu vokų išleidimą, jų apskaitos tvarkymą ir pristatymą nepažeidžiant nurodytų terminų.

60 straipsnis. Balsavimo patalpų parengimas

1. Rinkimų apylinkės balsavimo patalpa turi būti visiškai parengta rinkimams ne vėliau kaip likus 12 valandų iki balsavimo pradžios. Iki šio laiko rinkimų komisija turi būti suskaičiavusi visus iš apygardos rinkimų komisijos gautus rinkimų biuletenius ir surašiusi jų priėmimo aktą. Rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje turi būti balsadėžė, slapto balsavimo kabina (kabinos), kurioje rinkėjas galėtų slapta užpildyti rinkimų biuletenius. Balsavimo patalpoje gali būti iškabinta Vyriausiosios rinkimų komisijos išleista rinkimų agitacijos ar rinkėjų informavimo medžiaga ir turi būti iškabinti kandidatų, renkamų daugiamandatėje rinkimų apygardoje, sąrašai; kandidatų, renkamų toje vienmandatėje rinkimų apygardoje, rinkimų plakatai. Šio įstatymo tekstas turi būti prieinamas kiekvienoje rinkimų apylinkėje. Iš balsavimo patalpos, perėjimo į ją patalpų (koridorių) ir 50 metrų atstumu aplink pastatą, kuriame yra balsavimo patalpa, turi būti pašalinta rinkimų agitacijos medžiaga, išskyrus tą,

kurią išleido Vyriausioji rinkimų komisija. Taip pat turi būti paruoštos darbo vietos rinkimų komisijos nariams ir vietos rinkimų stebėtojams. Parengta balsavimo patalpa uždaroma, antspauduojama, perduodama saugoti policijai ir apie tai apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas praneša apygardos rinkimų komisijai.

2. Kitus balsavimo patalpos įrengimo reikalavimus nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

3. Apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas atsako, kad balsavimo patalpa būtų parengta laiku ir tinkamai. Jeigu savivaldybės administracija nepaskiria tinkamų patalpų balsavimo patalpai įrengti arba nepasirūpina balsavimui būtinu inventoriumi, apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas privalo apie tai nedelsdamas pranešti apygardos rinkimų komisijai ir imtis priemonių tinkamai balsavimo patalpai surasti ir tinkamam inventoriui įsigyti, kaip yra nustatyta šio įstatymo 8 straipsnyje.

61 straipsnis. Rinkimų stebėtojai

1. Partijos, taip pat kandidatai į Seimo narius turi teisę skirti rinkimų stebėtojus. Rinkimų stebėtojas yra asmuo, turintis Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytos formos pažymėjimą. Jis turi teisę stebėti rinkimus rinkimų apygardos arba apylinkės, kuri nurodyta jo pažymėjime, teritorijoje. Stebėtojo pažymėjimą išduoda:

1) Vyriausioji rinkimų komisija - stebėti rinkimus visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje ir šalies diplomatinėse atstovybėse arba tik konkrečiose rinkimų apygardose, apylinkėse užsienio reikalų ministro, Respublikos Prezidento patarėjo teikimu, užsienio valstybėms arba tarptautinėms institucijoms atstovaujančių asmenų prašymu, taip pat ir savo nuožiūra;

2) apygardos rinkimų komisija - stebėti rinkimus visoje šios rinkimų apygardos teritorijoje, vienoje arba keliuose rinkimų apylinkėse vyresniems kaip 18 metų Lietuvos Respublikos piliečiams kandidato, dėl kurio balsuojama daugiamandatėje arba šioje rinkimų apygardoje, teikimu arba partijos vietos skyriaus prašymu, kuriame turi būti nurodyta asmens pavardė, vardas, asmens kodas, rinkimų apylinkės (apylinkių) pavadinimas.

2. Stebėtojo pažymėjimus rinkimų komisijos vardu išduoda jos pirmininkas arba kitas komisijos narys komisijos pirmininko pavedimu. Negalima atsisakyti išduoti stebėtojo pažymėjimą arba vilkinti jo išdavimą, jeigu asmuo, kuriam jis turėtų būti išduotas, atitinka šio įstatymo reikalavimus. Apie visus atsisakymus išduoti stebėtojo pažymėjimą turi būti pranešta artimiausiame komisijos posėdyje ir atitinkamam atstovui rinkimams.

3. Rinkimų stebėtojas turi teisę reikalauti, kad rinkimų komisijos pirmininkas ir nariai, taip pat balsavimo patalpoje esantys asmenys laikytųsi šio ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų. Rinkimų komisijos turi pasirūpinti, kad rinkimų stebėtojui rinkimų apylinkės balsavimo patalpose būtų sudarytos tinkamos sąlygos stebėti, kaip laikomasi šio įstatymo. Jeigu stebėtojas pats pažeidžia šį arba kitus įstatymus, jo stebėtojo pažymėjimas gali būti anuliuotas apygardos rinkimų komisijos pirmininko sprendimu. Apie sprendimą turi būti iškart pranešta rinkimų komisijos nariams, Vyriausiajai rinkimų komisijai ir atitinkamam atstovui rinkimams.

DEVINTASIS SKIRSNIS BALSAVIMAS

62 straipsnis. Balsavimo laikas ir vieta

Balsavimas vyksta rinkimų dieną nuo 7 iki 20 valandos apylinkės rinkimų komisijos nurodytoje patalpoje. Rinkėjas balsuoja toje rinkimų apylinkėje, į kurios rinkėjų sąrašus jis yra įrašytas, jei kitko nenumato šis įstatymas.

63 straipsnis. Draudimas rengti balsavimo patalpoje kitus renginius

Balsavimo patalpoje negalima rengti jokių kitų renginių, išskyrus rinkimų organizavimą ir balsavimą. Jokių renginių taip pat negalima rengti ir perėjimo patalpose (koridoriuose) bei prie įėjimo į balsavimo patalpos pastatą.

64 straipsnis. Balsavimo pradžia

Rinkimų dieną rinkėjams balsavimo patalpa atidaroma tik susirinkus ne mažiau kaip 3/5 apylinkės rinkimų komisijos narių. Iki balsavimo patalpos atidarymo rinkėjams joje gali būti tik rinkimų komisijos nariai, stebėtojai ir budintis policininkas. Rinkimų komisijos pirmininkas su komisijos nariais patikrina, ar balsadėžė yra tuščia, ir ją antspauduoja. Po to, kai apylinkės rinkimų komisija nustato, kad balsavimo patalpa įrengta pagal nustatytus reikalavimus, apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas į balsų skaičiavimo protokolą įrašo visą apylinkės rinkimų komisijos iš apygardos rinkimų komisijos gautų biuletenių skaičių, antspauduoja rinkimų biuletenius, išdalija rinkėjų sąrašą ir išduoda rinkimų biuletenius komisijos nariams, kiekvienam komisijos nariui išduotų rinkimų biuletenių skaičių įrašo į rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolą, atidaro rinkėjams balsavimo patalpą, taip paskelbdamas rinkimų pradžią.

65 straipsnis. Rinkėjo asmenybės nustatymas

1. Prie įėjimo į balsavimo patalpą rinkėjas pateikia apylinkės rinkimų komisijos nariui rinkėjo pažymėjimą, pasą ar kitą dokumentą, patvirtinantį jo asmenybę bei pilietybę. Komisijos narys, nustatęs, kad rinkėjas atvyko į tą rinkimų apylinkę, į kurios rinkėjų sąrašus jis yra įrašytas, įteikia rinkėjui rinkimų apylinkės antspaudu antspauduotą atvykimo lapelį, kuriame yra nurodyta, kelintas rinkėjas atvyko balsuoti, ir nurodo, į kurį komisijos narį kreiptis rinkimų biuletenio. Draudžiama vienam rinkėjui išduoti kelis atvykimo lapelius arba išduoti kitam rinkėjui skirtą lapelį. Jeigu asmuo, atvykęs į balsavimo patalpą, neturi reikalingų dokumentų arba neaišku, ar jis yra įrašytas į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą, komisijos narys jam atvykimo lapelio neišduoda, bet įteikia svečio lapelį ir pasiunčia jį pas komisijos pirmininką ar jo pavaduotoją išsiaiškinti dėl balsavimo.

2. Komisijos narys, kuriam pavesta išduoti rinkimų biuletenius, iš pateiktų dokumentų nustatęs, kad atvykęs balsuoti asmuo tikrai yra į rinkėjų sąrašą įrašytas pilietis, arba jeigu rinkimų komisijos pirmininkui raštu tai paliudija du į tos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą įrašyti Lietuvos Respublikos piliečiai, rinkėjų sąraše suranda rinkėjo pavardę, paima iš asmens rinkėjo pažymėjimą ir atvykimo lapelį. Po to, kai rinkėjas ir rinkimų biuletenius išduodantis komisijos narys pasirašo rinkimų apylinkės rinkėjų sąraše, rinkėjui išduodami rinkimų biuleteniai - vienas vienmandatės rinkimų apygardos ir vienas daugiamandatės rinkimų apygardos. Rinkėjo pažymėjimas ir atvykimo lapelis rinkėjui negrąžinami. Balsuojant paštu, rinkėjo pažymėjime pažymima apie biuletenių išdavimą ir rinkėjo pažymėjimas grąžinamas rinkėjui.

3. Išduoti rinkėjui kito asmens rinkimų biuletenį (biuletenius) draudžiama. Komisijos narys, pažeidęs šį reikalavimą, atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

66 straipsnis. Balsavimo tvarka

1. Gavęs rinkimų biuletenius, rinkėjas eina į balsavimo kabiną ir joje biuletenius užpildo. Pildyti biuletenius ne balsavimo kabinoje draudžiama.

2. Vienmandatės rinkimų apygardos biuletenyje rinkėjas pažymi to kandidato į Seimo narius pavardę, už kurį jis balsuoja „už“.

3. Daugiamandatės rinkimų apygardos biuletenyje rinkėjas pažymi tą kandidatų sąrašą, už kurį jis balsuoja „už“, ir, pareikšdamas nuomonę dėl sąrašo kandidatų, specialiai tam skirtuose biuletenio laukeliuose įrašo penkių pasirinktų šio sąrašo kandidatų rinkimų numerius. Tuo būdu paduodami už šiuos kandidatus pirmumo balsai. Jeigu biuletenyje to paties kandidato rinkimų numeris įrašytas du ar daugiau kartų, šiam kandidatui pagal šį biuletenį įskaitomas tik vienas pirmumo balsas. Jeigu pagal padarytas žymas negalima nustatyti rinkėjo valios dėl vieno ar daugiau kandidatų rinkimų numerių, laikoma, kad rinkėjas nepareiškė jokio vertinimo dėl tų kandidatų.

4. Užpildytus rinkimų biuletenius rinkėjas pats įmeta į balsadėžę.

5. Jeigu rinkėjas prašo, sugadintas rinkimų biuletenis pakeičiamas nauju. Rinkimų komisijos narys sugadintą biuletenį perbraukia, ant jo pasirašo ir išduoda naują biuletenį. Sugadinti biuleteniai laikomi atskirai.

6. Rinkėjas, kuris dėl fizinių trūkumų negali pats rinkimų biuletenio užpildyti ir įmesti į balsadėžę, gali pasikviesti kitą asmenį (išskyrus rinkimų komisijos pirmininką, narį ar rinkimų stebėtoją), kuris už jį atliktų šiuos veiksmus. Rinkėjas, neturintis fizinių trūkumų, kurie trukdytų užpildyti rinkimų biuletenius, turi balsuoti pats.

67 straipsnis. Balsavimas paštu

1. Balsavimas paštu suteikia galimybę dalyvauti rinkimuose piliečiams, kurie dėl sveikatos būklės arba dėl kitų priežasčių rinkimų dieną negali atvykti balsuoti į rinkimų apylinkę. Balsuoti paštu galima pašto skyriuose jų darbo valandomis, pradedant 5 diena iki rinkimų ir baigiant likus vienai dienai iki rinkimų, jei rinkėjas įrašytas į rinkimų apygardos, kuri yra tame mieste, rajone, rinkėjų sąrašus, ir baigiant likus 2 dienoms iki rinkimų, jei rinkėjas neįrašytas į rinkimų apygardos, kuri yra tame mieste, rajone, rinkėjų sąrašus. Balsavimo paštu išlaidos apmokamos iš valstybės biudžeto lėšų.

2. Už balsavimo organizavimą atsako pašto skyriaus viršininkas. Jis yra atsakingas už rinkimų biuletenių ir balsavimo vokų apskaitą, išdavimą ir priėmimą balsavimo paštu metu. Už pašto skyriaus darbo balsuojant paštu priežiūros organizavimą atsako tos rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje yra pašto skyrius, komisijos pirmininkas. Prireikus jis kartu su kitų rinkimų apylinkių komisijų pirmininkais, kuriems tai pavedė apygardos rinkimų komisija, turi pasirūpinti organizuoti apylinkių rinkimų komisijų narių budėjimą pašto skyriuose.

3. Rinkimų biuleteniams ir vokams išduoti bei priimti balsavimo paštu metu pašto viršininkas apygardos rinkimų komisijos pritarimu paskiria pašto darbuotojus, kuriems patikima išduoti rinkimų biuletenius ir balsavimo vokus. Jeigu apygardos rinkimų komisija pareikalauja, pašto viršininkas privalo nušalinti pašto darbuotoją nuo darbo su rinkimų dokumentais. Pašto darbuotojams, kurie įgaliojami išduoti rinkimų dokumentus, apygardos rinkimų komisija išduoda nustatytos formos pažymas. Rinkimų komisijos narys, rinkimų stebėtojas, pateikęs pašto darbuotojui savo pažymėjimą, rinkėjas, pateikęs rinkėjo pažymėjimą ir asmenybę patvirtinantį dokumentą, turi teisę įrašyti į šią pažymą savo pastabą, apie kurią pašto viršininkas nedelsdamas praneša apygardos rinkimų komisijai. Šios pažymos neturintis pašto darbuotojas neturi teisės išduoti rinkimų dokumentų.

4. Pašto skyriuose turi būti patalpa (vieta), kur rinkėjas galėtų netrukdomas ir slapta užpildyti rinkimų biuletenius ir įdėti juos į balsavimo voką. Balsavimą gali stebėti partijų ir politinių organizacijų stebėtojai, turintys pažymėjimus stebėti rinkimus bet kurioje rinkimų apylinkėje.

5. Pašto darbuotojas rinkimų dokumentus rinkėjui išduoda Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka. Kartu su rinkimų biuleteniais rinkėjui išduodami balsavimo paštu vokai. Išorinį balsavimo paštu voką pašto darbuotojas adresuoja tai apylinkės rinkimų komisijai, kuri nurodyta asmens rinkėjo pažymėjime.

6. Rinkėjas balsuoja slapta:

- 1) užpildo rinkimų biuletenius;
- 2) užpildytus rinkimų biuletenius įdeda į vidinį balsavimo paštu voką;
- 3) užkliauja vidinį voką;
- 4) vidinį voką kartu su rinkėjo pažymėjimu įdeda į išorinį voką;
- 5) užkliauja išorinį voką.

7. Balsavimą paštu vokus ir rinkimų biuletenius rinkėjams, negalintiems dėl sveikatos būklės atvykti balsuoti į paštą arba rinkimų dieną į rinkimų apylinkę, į namus pristato paštininkas likus ne mažiau kaip 2 dienoms iki rinkimų. Konkretus paštininko atvykimo pas rinkėjus grafikas turi būti patvirtintas pašto (pašto skyriaus) viršininko ne vėliau kaip 12 valandą dienos, jo kopija paskelbiama skelbimų lentoje ir gali būti vykdomas tik kitą dieną po patvirtinimo. Kartu su paštininku pas rinkėją gali atvykti ne mažiau kaip 2 komisijos nariai, taip pat gali atvykti stebėtojai. Šių rinkėjų sąrašą prieš 10 dienų iki rinkimų sudaro apylinkės rinkimų komisijos pagal piliečių užpildytus Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytos formos prašymus užtikrinti galimybę balsuoti namuose. Apylinkių rinkimų komisijos, sutikus apygardos rinkimų komisijos pirmininkui ar jo įgaliotam apygardos rinkimų komisijos nariui, gali papildyti sąrašą, jeigu gauna šių rinkėjų prašymus, iki rinkimų likus ne mažiau kaip 3

dienoms. Piliečių prašymai taip pat turi būti patvirtinti miesto, rajono globos ir rūpybos ar sveikatos priežiūros ir gydymo įstaigų vadovų arba šių tam įgaliotų pareigūnų. Prašymai pridedami prie apylinkės rinkimų komisijos sudaryto rinkėjų, kurie dėl sveikatos būklės negali atvykti balsuoti į paštą arba rinkimų dieną į rinkimų apylinkę, sąrašo. Pašto darbuotojai, rinkimų komisijų nariai ar kiti asmenys negali atnešti balsavimo pašto vokų ir rinkimų biuletenių į namus rinkėjams, neįrašytiems į rinkėjų, kurie dėl sveikatos būklės negali atvykti į paštą arba rinkimų dieną į rinkimų apylinkę, sąrašą. Į rinkėjų, kurie dėl sveikatos būklės negali atvykti balsuoti į paštą arba rinkimų dieną į rinkimų apylinkę, sąrašą gali būti įrašyti: I grupės invalidai, II grupės judėjimo invalidai ir laikinai nedarbingi asmenys, jei jie pateikė šioje dalyje numatytus prašymus užtikrinti galimybę balsuoti namuose. Pareigūnai, rinkimų komisijai suteikę klaidingų žinių apie rinkėjus, negalinčius dėl sveikatos būklės atvykti balsuoti į paštą arba rinkimų dieną į rinkimų apylinkę, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

8. Užklijuotą išorinį voką (su jame esančiu rinkėjo pažymėjimu, vidiniu balsavimo pašto voku ir ten esančiais biuleteniais) rinkėjas gali:

- 1) įteikti pašto skyriaus darbuotojui;
- 2) įteikti paštininkui, atnešusiam jam rinkimų dokumentus;
- 3) įmesti į pašto dėžutę.

9. Kai rinkėjas balsuoja namuose, draudžiama daryti poveikį jo apsisprendimui ir skubinti jį balsuoti. Rinkėjas, neturintis fizinių trūkumų, neleidžiančių jam užpildyti rinkimų biuletenių, slapta užpildytus biuletenius pats įdeda į vidinį voką, jį užklijuoja, užklijuotą vidinį voką kartu su rinkėjo pažymėjimu įdeda į išorinį voką ir jį užklijuoja. Rinkėjo, kuris dėl fizinių trūkumų negali pats to atlikti, prašymu tai atlieka jo pasirinktas asmuo (išskyrus paštininką, rinkimų komisijos narį ar stebėtoją). Šis asmuo privalo išsaugoti balsavimo slaptumą. Rinkėjas užklijuotą išorinį voką gali įteikti paštininkui ar išsiųsti tą pačią arba kitą dieną.

10. Draudžiama priimti iš rinkėjo neužklijuotą išorinį balsavimo pašto voką.

68 straipsnis. Balsavimas diplomatinėje atstovybėje

1. Balsuoti Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje (konsulate) galima jos darbo valandomis tam skiriant ne mažiau kaip 4 valandas per dieną. Jeigu rinkėjai prašo, diplomatinė atstovybė (konsulatas) gali jiems rinkimų dokumentus siųsti ir juos priimti paštu.

2. Vyriausioji rinkimų komisija Užsienio reikalų ministerijos teikimu sudaro diplomatinį atstovybių (konsulatų), kuriose vyksta balsavimas, sąrašą ir nustato balsavimo dienas (ne mažiau kaip 10) kiekvienai diplomatinei atstovybei (konsulatui).

3. Už balsavimo organizavimą atsako diplomatinės atstovybės (konsulato) vadovas.

69 straipsnis. Balsavimas laive

1. Balsuojama laive, jeigu jis ne mažiau kaip prieš 5 dienas iki rinkimų yra išplaukęs iš Lietuvos Respublikos uosto ir negrįžęs iki rinkimų dienos arba jei yra kitos aplinkybės, dėl kurių turintis teisę rinkti laivo įgulos narys ar keleivis negali balsuoti savo rinkimų apylinkėje, paštu ar diplomatinėje atstovybėje.

2. Sąrašą laivų, kuriuose yra ne mažiau kaip 10 įgulos narių - rinkėjų, su kuriais balsavimo metu palaikomas radijo ryšys ir kuriuose organizuojamas balsavimas, taip pat balsavimo kiekviename laive laiką nustato Vyriausioji rinkimų komisija Susisiekimo ministerijos teikimu taip, kad kiekvienam laive esančiam rinkėjui būtų sudaryta galimybė balsuoti. Už balsavimo laive organizavimą atsako laivo kapitonas Lietuvos Respublikos pilietis. Laive dėl kandidatų sąrašo reitingo nėra balsuojama.

3. Laivuose, kuriuose organizuoti balsavimą pagal šio įstatymo reikalavimus nėra sąlygų, balsavimas neorganizuojamas.

70 straipsnis. Balsavimo organizavimas Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse (konsulatuose) ir laivuose

1. Balsavimui organizuoti ir paduotiems balsams suskaičiuoti Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse (konsulatuose) ir laivuose sudaromos balsavimo komisijos.

2. Balsavimo komisijos sudaromos iš pirmininko ir ne mažiau kaip dviejų narių. Balsavimo komisijas sudaro Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos vadovas iš Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos darbuotojų ar kitų užsienio valstybėje gyvenančių Lietuvos Respublikos piliečių. Balsavimo komisijų narių rašytinių pasižadėjimų davimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

3. Balsavimo komisijas laivuose sudaro laivo kapitonas, atsižvelgdamas į laivo įgulos - Lietuvos Respublikos piliečių susirinkimo sprendimą.

4. Balsavimo, balsų skaičiavimo ir protokolų pateikimo Vyriausiajai rinkimų komisijai tvarką, taip pat pažymėjimų stebėtojams įteikimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

71 straipsnis. Balsavimas gydymo, socialinės rūpybos ir globos įstaigose

1. Gydymo, socialinės rūpybos ir globos įstaigose sudaromi specialūs balsavimui skirti pašto skyriai. Apygardos rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 15 dienų iki rinkimų gydymo, socialinės rūpybos ir globos įstaigų vadovų teikimu sudaro specialių pašto skyrių sąrašą, o pašto viršininko teikimu nustato šių skyrių darbo laiką. Įstaigos vadovas skiria tinkamas balsavimui patalpas ir yra atsakingas, kad rinkėjams būtų pranešta apie specialaus pašto skyriaus darbo vietą bei laiką ir būtų sudarytos sąlygos į jį atvykti rinkėjams.

2. Galintys judėti šių įstaigų pacientai ir globotiniai balsuoja patys balsavimo patalpoje šio įstatymo 67 straipsnyje nustatyta tvarka.

3. Pas negalinčius atvykti į balsavimo patalpą dėl sveikatos būklės gydymo, socialinės rūpybos bei globos įstaigų pacientus ir globotinius atvyksta ne mažiau kaip 2 komisijos nariai, stebėtojai (jeigu jie dalyvauja) ir specialaus pašto skyriaus pareigūnai.

4. Balsuojantis asmuo turi pats jam sudarytomis slaptumo sąlygomis užpildyti rinkimų biuletenius ir įdėti juos į balsavimo paštą voką. Prireikus jis gali pasinaudoti kito asmens (išskyrus tos įstaigos darbuotojo, paštininko, rinkimų komisijos nario ar rinkimų stebėtojo), kuriuo pasitiki, paslaugomis.

5. Gydymo, socialinės rūpybos ar globos įstaigos vadovo nurodymu gali būti draudžiama dėl balsavimo trikdyti sunkios būklės ligonius. Šis nurodymas paštininkams privalomas.

6. Taip pat draudžiama dėl balsavimo trikdyti asmenį, jeigu Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka gydytojų komisija padarė išvadą, kad jis balsavimo metu dėl lėtinės psichinės ligos, silpnų protų ar trumpalaikio psichikos sutrikimo negali suprasti savo veiksmų esmės.

72 straipsnis. Balsavimas kariniuose daliniuose

1. Krašto apsaugos sistemos ir vidaus tarnybos daliniuose sudaromi specialūs balsavimui skirti pašto skyriai, kaip nustatyta 71 straipsnyje.

2. Pagal galimybę dalinių vadai sudaro sąlygas kariams balsuoti nuolatinės gyvenamosios vietos rinkimų apylinkėse.

73 straipsnis. Balsavimas bausmės atlikimo vietose

1. Bausmės atlikimo vietose sudaromi specialūs balsavimui skirti pašto skyriai, kaip yra nustatyta 71 straipsnyje.

2. Įkalinimo įstaigų vadovai įstatymų nustatyta tvarka gali išleisti nuteistuosius balsuoti į nuolatinės gyvenamosios vietos rinkimų apygardose.

DEŠIMTASIS SKIRSNIS BALSŲ SKAIČIAVIMAS

74 straipsnis. Balsavimo vokų ir biuletenių apskaita pašto skyriuose

1. Balsavimo paštų vokų ir biuletenių apskaitą tvarko pašto skyriaus viršininkas, apskaitos duomenis nurodydamas specialiai tam skirtame žurnale Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka.

2. Likus vienai dienai iki rinkimų, pašto skyriaus viršininkas grąžina nepanaudotus balsavimo paštu vokus ir rinkimų biuletenius apygardos rinkimų komisijai.

3. Paštas vokus su rinkėjų užpildytais biuleteniais įteikia apylinkių rinkimų komisijoms rinkimų dieną ne vėliau kaip likus 2 valandoms iki rinkimų pabaigos.

4. Balsavimo vokų ir biuletenių apskaitą Lietuvos Respublikoje tvarko Vyriausioji rinkimų komisija.

75 straipsnis. Apylinkės rinkimų komisijos darbo organizavimas skaičiuojant balsus

1. Balsų skaičiavimą komisijoje organizuoja ir jam vadovauja apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas. Jo nurodymai skaičiuojant balsus privalomi ir turi būti vykdomi visų balsavimo patalpoje esančių asmenų. Jis turi užtikrinti, kad balsai būtų skaičiuojami nustatyta tvarka, ir turi teisę pareikšti įspėjimą bet kuriam balsavimo patalpoje esančiam asmeniui, jeigu šis trukdo komisijos darbą ar netinkamai atlieka savo pareigas. Tokį sprendimą komisijos pirmininkas paskelbia viešai. Sprendimas įrašomas į balsų skaičiavimo protokolą ir pasirašomas komisijos pirmininko. Sprendimas privalo būti vykdomas nedelsiant, o prireikus rinkimų komisija jį gali svarstyti tik po to, kai bus pasirašytas balsų skaičiavimo protokolą.

2. Visi į protokolą įrašomi duomenys turi būti viešai skelbiami taip, kad juos girdėtų visi dalyvaujantys skaičiuojant balsus asmenys. Jeigu dėl biuletenio galiojimo ar žymų prasmės kyla abejonių, komisijos pirmininkas biuletenį pateikia komisijos nariams ir skelbia balsavimą dėl jo įvertinimo (jeigu tokių biuletenių yra keletas, pateikiami po vieną). Šio balsavimo rezultatai užrašomi ant biuletenio tuščiojoje pusėje.

76 straipsnis. Rinkimų biuletenių apskaita rinkimų apylinkėse

1. Uždarius balsavimo patalpą, apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 rinkimų komisijos narių, užklijuoja ir antspauduoja balsadėžės plyšį.

2. Atskirai iš kiekvieno apylinkės rinkimų komisijos nario surenkami nepanaudoti rinkimų biuleteniai, viešai suskaičiuojami, jų skaičius įrašomas į balsų skaičiavimo protokolą. Pagal parašus rinkėjų sąraše, rinkėjo pažymėjimus, atvykimo lapelius, rinkėjų sugadintus ir grąžintus pakeisti tuščiais biuletenius patikrinama, ar komisijos narys visus biuletenius išdavė teisėtai.

3. Nepanaudotus ir sugadintus rinkimų biuletenius rinkimų komisija: viešai suskaičiuoja; anuliuoja nukirpdama dešinįjį viršutinį kampą; sudeda į specialiai tam skirtus vokus ir šiuos vokus antspauduoja. Nepanaudotų ir sugadintų biuletenių skaičius įrašomas į balsų skaičiavimo protokolą.

77 straipsnis. Rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje balsavusių rinkėjų balsų skaičiavimas

1. Apylinkės rinkimų komisija, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 jos narių, apžiūri apylinkės rinkimų balsadėžę, ar nepažeisti antspaudai, ar nėra kitų požymių, liudijančių, kad ji galėjo būti atidaryta ar kitaip būtų buvę įmanoma iš jos išimti rinkimų biuletenius. Ar balsadėžė buvo pažeista, sprendžia komisija dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 jos narių. Jeigu komisija priima sprendimą, kad balsadėžė buvo pažeista, dėl to surašomas aktas, balsadėžė supakuojama, paketas antspauduojamas ir balsai neskaičiuojami. Balsadėžė pristatoma apygardos rinkimų komisijai. Sprendimą dėl šioje balsadėžėje esančių balsų skaičiavimo priima apygardos rinkimų komisija.

2. Įsitikinus, kad balsadėžė nebuvo pažeista, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 apylinkės rinkimų komisijos narių ir stebėtojams, ji atidaroma, visi rinkimų biuleteniai sudedami ant stalų, ant kurių negali būti jokių kitų dokumentų bei rašymo priemonių (išskyrus juodus grafitinius pieštukus), ir komisija suskaičiuoja visus balsadėžėje buvusius biuletenius. Biuleteniai surūšiuojami pagal rinkimų apygardas (vienmandatės ir daugiamandatės), po to - į galiojančius ir negaliojančius. Galiojantys biuleteniai suskirstomi į grupes pagal juose rinkėjų padarytas žymas. Kiekviena biuletenių grupė turi būti perskaičiuota mažiausiai du kartus. Antrą kartą biuletenius turi perskaičiuoti kiti komisijos nariai. Iš visų biuletenių turi būti išskirti, jeigu aptinkama, neturintys būtinų požymių biuleteniai (nenustatytos formos,

neantspauduoti ar antspauduoti ne šios rinkimų komisijos antspaudu ir pan.). Apie tokius biuletenius nedelsiant turi būti pranešta apygardos rinkimų komisijai ir apie tai įrašyta rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokole. Skaičiavimo rezultatai turi būti paskelbti ir įrašyti į protokolą, suskaičiuoti biuleteniai sudėti į specialų voką (vokus), kuris užklijuojamas ir saugomas. Po to, kai rinkimų komisija nustatė, kiek kandidatų sąrašai daugiamandatėje rinkimų apygardoje ir kandidatai vienmandatėje rinkimų apygardoje gavo apylinkės balsavimo patalpoje balsavusių rinkėjų balsų, pradedami skaičiuoti paštu balsavusių rinkėjų balsai.

3. Biuleteniai, pagal kurių žymas galima nustatyti, už kurį kandidatų sąrašą balsavo rinkėjas, bet negalima nustatyti, kokią jis pareiškė nuomonę dėl balsuoto sąrašo kandidatų, vien dėl to negali būti pripažinti negaliojančiais. Jeigu rinkėjas biuletenyje nenurodė kandidato rinkimų numerio, nurodė nesamą kandidato rinkimų numerį, taip pat jeigu pagal įrašą ar įrašus neįmanoma nustatyti rinkėjo valios, pirmumo balsas ar balsai pagal šio biuletenio antrosios dalies specialųjį laukelį (laukelius) neskaičiuojami. Jeigu biuletenyje to paties kandidato rinkimų numeris įrašytas du ar tris kartus, šiam kandidatui pagal šį biuletenį įskaitomas tik vienas balsas.

4. Sprendimą dėl rinkimų biuletenio pripažinimo negaliojančiu arba esant ginčui tarp komisijos narių dėl biuletenio žymų įvertinimo priima rinkimų komisija balsavimu. Šio balsavimo rezultatas nurodomas kitoje to biuletenio pusėje.

5. Balsai skaičiuojami taip, kad šią procedūrą, rinkėjų žymas rinkimų biuleteniuose galėtų matyti visi balsų skaičiavimo metu dalyvaujantys asmenys ir įsitikintų, jog balsai skaičiuojami sąžiningai ir teisingai. Komisija privalo vieną kartą balsus perskaičiuoti, jei iki balsų skaičiavimo protokolo pasirašymo to pareikalauja bent vienas komisijos narys ar stebėtojas.

6. Konkrečią biuletenių ir balsų skaičiavimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 14 dienų iki rinkimų.

78 straipsnis. Balsavusių paštu rinkėjų apskaita, jų paduotų balsų ir kandidatų pirmumo balsų skaičiavimas

1. Suskaičius balsadėžėje rastus rinkimų biuletenius, pradedami skaičiuoti paštu gauti rinkimų biuleteniai:

1) apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas pateikia neatplėštus visus paštu gautus išorinius balsavimo vokus. Jų skaičius paskelbiamas ir įrašomas į balsų skaičiavimo protokolą;

2) išoriniai vokai po vieną atplėšiami;

3) iš išorinio voko išimamas rinkėjo pažymėjimas, garsiai perskaitoma rinkėjo pavardė, ji sutikrinama su apylinkės rinkėjų sąrašu ir vidinis balsavimo paštu vokas antspauduojamas rinkimų apylinkės antspaudu. Jeigu rinkėjo pažymėjime įrašytas asmuo, kurio nėra rinkėjų sąrašė, arba rinkėjų sąrašė yra rinkėjo parašas, liudijantis, kad jis jau balsavo apylinkėje, arba yra gautas kitas to paties rinkėjo balsavimo paštu vokas, arba išoriniame voke nėra rinkėjo pažymėjimo, arba išoriniame voke yra įdėta daugiau kaip vienas vidinis balsavimo vokas, - antspaudas nededamas ir laikoma, kad voke esantis rinkimų biuletenis (biuleteniai) negalioja, vokas neatplėšiamas. Ant vidinio (vidinių) balsavimo voko (vokų) būtina pažymėti, kad voke esantys biuleteniai negalioja. Tokių vokų turinys rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokole neįskaičiuojamas;

4) apylinkės rinkėjų sąrašė prie rinkėjo, kurio balsas gautas paštu, pavardės įrašoma „balsavo paštu“ arba „BP“;

5) antspauduotas vidinis balsavimo vokas įmetamas į balsadėžę, įrengtą ir antspauduotą pagal nustatytus reikalavimus;

6) baigus peržiūrėti visus paštu gautus vokus, balsadėžė atidaroma ir atplėšiami antspauduoti vidiniai balsavimo paštu vokai. Jeigu balsavimo voke yra daugiau kaip po vieną vienmandatės ir daugiamandatės apygardos rinkimų biuletenį, visi voke esantys biuleteniai pripažįstami negaliojančiais. Toliau paštu gauti balsai skaičiuojami pagal 77 straipsnio reikalavimus.

2. Jeigu rinkimų apylinkėje (komisijoje) yra tik vienas antspauduotas vidinis balsavimo pašto vokas, kad nebūtų pažeistas balsavimo slaptumas, jis neatplėšiamas ir perduodamas šią komisiją sudariusiai rinkimų komisijai. Ši komisija balsavimo rezultatus įrašo į savo balsų skaičiavimo protokolą.

3. Po to, kai suskaičiuoti balsavimo patalpoje ir paštu už kandidatų sąrašus ir kandidatus paduoti balsai, visi duomenys yra įrašyti į vienmandatės rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolą ir daugiamandatės rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolo pirmąją dalį, protokolą ir pirmoji protokolo dalis yra pasirašyti komisijos narių, pirmininko bei stebėtojų ir apylinkės rinkimų komisija pranešė apygardos rinkimų komisijai, kad balsai už kandidatų sąrašus ir kandidatus yra suskaičiuoti, apylinkės rinkimų komisija gali pradėti skaičiuoti balsus, paduotus už kandidatus (pirmumo balsus). Apylinkės rinkimų komisija gali nuspręsti pirmumo balsus skaičiuoti iš karto arba, jeigu leido apygardos rinkimų komisijos pirmininkas, kitą kartą, bet ne vėliau kaip po 24 valandų. Jeigu nusprendžiama pirmumo balsus skaičiuoti kitą kartą, biuleteniai, kurie turės būti skaičiuojami, Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka specialiajame voke turi būti perduoti saugoti apygardos rinkimų komisijai. Šiuo atveju apygardos rinkimų komisija po to, kai priėmė iš apylinkės rinkimų komisijos rinkimų dokumentus, dėl jai perduotuose biuleteniuose pirmumo balsų skaičiavimo turi priimti vieną iš sprendimų:

1) grąžinti biuletenius ir pavesti pirmumo balsus suskaičiuoti tai apylinkės rinkimų komisijai, iš kurios jie buvo gauti;

2) pakeisti apylinkės rinkimų komisijos, iš kurios yra gauti rinkimų dokumentai, sprendimą dėl pirmumo balsų skaičiavimo ir pavesti pirmumo balsus suskaičiuoti kitos rinkimų apylinkės komisijai arba imtis skaičiuoti pirmumo balsus pačiai. Šiuo atveju apygardos rinkimų komisija turi nustatyti pirmumo balsų skaičiavimo vietą ir laiką.

4. Jeigu komisija pirmumo balsus skaičiuoja kitą dieną arba perskaičiuoja biuletenius, ji, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 narių, patikrina, ar nebuvo atidarytas specialusis vokas (vokai). Jeigu apylinkės rinkimų komisija priima sprendimą, kad vokas buvo pažeistas ar buvo pakeistas jo turinys, dėl to surašomas aktas, vokas supakuojamas, paketas antspauduojamas ir balsai neskaičiuojami. Paketas pristatomas apygardos rinkimų komisijai. Apie tai nedelsiant pranešama Vyriausiajai rinkimų komisijai. Sprendimą dėl šiame pakete esančių balsų skaičiavimo priima apygardos rinkimų komisija. Įsitikinus, kad vokas nebuvo pažeistas, pradedamas pirmumo balsų skaičiavimas. Apie pirmumo balsų skaičiavimo vietą ir laiką, taip pat ir tuo atveju, kai apygardos rinkimų komisija nusprendžia perskaičiuoti biuletenius, ne vėliau kaip prieš valandą iki skaičiavimo pradžios turi būti paskelbiama dviejose skelbimų lentose: įrengtoje pastate, kuriame yra apygardos rinkimų komisijos būstinė, ir pastate, kuriame bus skaičiuojami pirmumo balsai. Skaičiuojant pirmumo balsus, gali dalyvauti rinkimų stebėtojai ir turi būti policininkas. Visi rinkimų biuleteniai sudedami ant stalų, ant kurių negali būti jokių kitų dokumentų bei rašymo priemonių (išskyrus juodus grafitinius pieštukus), ir komisija patikrina, ar yra visi biuleteniai, kuriuose reikia suskaičiuoti pirmumo balsus. Konkrečią pirmumo balsų skaičiavimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 7 dienoms iki rinkimų. Balsai turi būti skaičiuojami taip, kad šią procedūrą galėtų matyti visi balsų skaičiavimo metu dalyvaujantys asmenys ir įsitikintų, jog balsai skaičiuojami sąžiningai ir teisingai. Suskaičiuoti balsai įrašomi į daugiamandatės rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolo antrąją dalį, biuleteniai supakuojami, paketas antspauduojamas ir perduodamas apygardos rinkimų komisijai.

79 straipsnis. Rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolai

1. Kiekvienoje rinkimų apylinkėje surašomi du balsų skaičiavimo protokolai: vienmandatės rinkimų apygardos ir daugiamandatės rinkimų apygardos. Daugiamandatės rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolą turi dvi dalis.

2. Vienmandatės rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokole įrašoma:

1) rinkėjų skaičius rinkimų apylinkėje;

2) gautų iš apygardos rinkimų komisijos vienmandatės rinkimų apygardos biuletenių skaičius;

3) kiekvienam komisijos nariui išduotų rinkimų biuletenių skaičius, rinkėjams išduotų biuletenių skaičius, rinkėjų parašų skaičius, rinkėjo pažymėjimų skaičius, atvykimo lapelių skaičius, nepanaudotų ir sugadintų biuletenių skaičius;

4) anuliuotų rinkimų biuletenių skaičius;

5) rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje balsavusių rinkėjų skaičius;

6) balsadėžės atidarymo laikas;

7) balsadėžėje rastų negaliojančių rinkimų biuletenių skaičius;

8) balsadėžėje rastų galiojančių rinkimų biuletenių skaičius;

9) balsadėžėje rastų atskirai už kiekvieną kandidatą į Seimo narius paduotų balsų skaičius;

10) paštu gautų vokų skaičius, antspauduotų vidinių balsavimo paštu vokų skaičius;

11) paštu gautų negaliojančių rinkimų biuletenių skaičius (biuleteniai, kurie yra neantspauduotuose ir neatplėštuose vokuose, neskaiciuojami ir nenurodomi kaip negaliojantys);

12) paštu gautų galiojančių rinkimų biuletenių skaičius;

13) paštu gautų balsų už kiekvieną kandidatą į Seimo narius skaičius;

14) iš viso rinkimų apylinkėje dalyvavusių rinkimuose rinkėjų skaičius;

15) iš viso negaliojančių rinkimų apylinkėje biuletenių skaičius;

16) iš viso už kiekvieną kandidatą į Seimo narius paduotų balsų skaičius.

3. Daugiamandatės rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokole įrašoma:

1) rinkėjų skaičius rinkimų apylinkėje;

2) gautų iš apygardos rinkimų komisijos daugiamandatės rinkimų apygardos biuletenių skaičius;

3) kiekvienam komisijos nariui išduotų rinkimų biuletenių skaičius, rinkėjams išduotų biuletenių skaičius, rinkėjų parašų skaičius, rinkėjo pažymėjimų skaičius, atvykimo lapelių skaičius, nepanaudotų ir sugadintų biuletenių skaičius;

4) anuliuotų rinkimų biuletenių skaičius;

5) rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje balsavusių rinkėjų skaičius;

6) balsadėžės atidarymo laikas;

7) balsadėžėje rastų negaliojančių rinkimų biuletenių skaičius;

8) balsadėžėje rastų galiojančių rinkimų biuletenių skaičius;

9) balsadėžėje rastų atskirai už kiekvienos partijos (jų koalicijos) iškeltų kandidatų sąrašą paduotų balsų skaičius;

10) paštu gautų vokų skaičius, antspauduotų vidinių balsavimo paštu vokų skaičius;

11) paštu gautų negaliojančių rinkimų biuletenių skaičius;

12) paštu gautų galiojančių rinkimų biuletenių skaičius;

13) paštu gautų balsų, paduotų už kiekvienos partijos (jų koalicijos) iškeltų kandidatų sąrašą, skaičius;

14) iš viso rinkimų apylinkėje dalyvavusių rinkimuose rinkėjų skaičius;

15) iš viso rinkimų apylinkėje negaliojančių biuletenių skaičius;

16) iš viso už kiekvienos partijos (jų koalicijos) iškeltų kandidatų sąrašą paduotų balsų skaičius.

4. Pagal apylinkės rinkėjų sąrašus nustatomas rinkimų apylinkės rinkėjų skaičius. Rinkėjų, kuriems buvo išduoti biuleteniai, skaičius nustatomas pagal rinkėjų parašus, liudijančius, kad biuleteniai gauti. Rinkimų apylinkėje balsavusių rinkėjų skaičius nustatomas pagal šios rinkimų apylinkės rinkimų komisijos teisėtai rinkėjams išduotų ir rinkimų apylinkės balsadėžėje rastų biuletenių skaičių. Iš viso dalyvavusių rinkimuose rinkėjų skaičius rinkimų apylinkėje nustatomas sudėjus balsadėžėje rastų biuletenių skaičių su paštu gautų ir suskaičiuotų biuletenių skaičiumi.

5. Jeigu balsadėžėje randama biuletenių daugiau, negu jų buvo išduota rinkėjams, komisija imasi priemonių priežastims išsiaiškinti. Tai įrašoma balsų skaičiavimo protokole ir nurodoma, kiek biuletenių buvo rasta daugiau.

6. Kai į rinkimų apylinkės vienmandatės rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolą ir daugiamandatės rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolo pirmąją dalį yra įrašyti visi duomenys ir visi biuleteniai yra sudėti į antspauduotus paketus bei į specialųjį

voką (vokus), rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolus pasirašo apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas ir nariai. Po to protokolus pasirašo stebėtojai. Jų pastabos, komisijos narių atskirosios nuomonės pridedamos prie protokolų ir yra neatskiriama jų dalis.

7. Daugiamandatės rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolo antroje dalyje įrašoma:

- 1) skaičiuojamų biuletenių skaičius;
- 2) biuletenių, kuriuose rinkėjai nenurodė pirmumo balsų, skaičius;
- 3) kiekvieno kandidato gautų pirmumo balsų skaičius;
- 4) visų kandidatų gautų pirmumo balsų suma;
- 5) kiti Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyti balsų skaičiavimo duomenys, reikalingi tikrinant, ar tiksliai buvo suskaičiuoti rinkėjų paduoti balsai.

8. Kai į rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolo antrąją dalį įrašyti visi duomenys ir visi suskaičiuoti biuleteniai sudėti į antspauduotus paketus, šią rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolo dalį pasirašo rinkimų komisijos pirmininkas ir nariai. Po to protokolo antrąją dalį pasirašo stebėtojai. Jų pastabos, komisijos narių atskirosios nuomonės pridedamos prie protokolo antrosios dalies ir yra neatskiriama jo dalis. Jeigu apygardos ar apylinkės rinkimų komisija nustato, kad duomenyse, nurodytuose balsų skaičiavimo protokolo pirmojoje dalyje, yra padaryta klaida, yra surašomas protokolas klaidai ištaisyti. Protokolo antroji dalis ir biuleteniai grąžinami apygardos rinkimų komisijai. Sprendimą dėl klaidos priima apygardos rinkimų komisija.

80 straipsnis. Negaliojantys biuleteniai

1. Negaliojančiais biuleteniais pripažįstami:
 - 1) nenustatyto pavyzdžio rinkimų biuleteniai;
 - 2) antspauduoti ne tos rinkimų apylinkės komisijos antspaudu biuleteniai (gauti paštu - neantspauduoti apygardos komisijos rinkimų antspaudu);
 - 3) ne tos rinkimų apygardos rinkimų biuleteniai;
 - 4) vienmandatėje rinkimų apygardoje tie biuleteniai, kuriuose rinkėjas pažymėjo daugiau kaip vieną kandidatą į Seimo narius arba nepažymėjo nė vieno kandidato, arba pagal žymą neįmanoma nustatyti rinkėjo valios;
 - 5) daugiamandatėje rinkimų apygardoje tie biuleteniai, kuriuose rinkėjas pažymėjo daugiau kaip vieną kandidatų sąrašą arba nepažymėjo nė vieno kandidatų sąrašo, arba pagal padarytą žymą neįmanoma nustatyti rinkėjo valios.

2. Sprendimą dėl rinkimų biuletenio pripažinimo negaliojančiu arba esant ginčams tarp komisijos narių dėl biuletenio žymų įvertinimo priima rinkimų komisija balsavimu. Šio balsavimo rezultatas nurodomas kitoje to biuletenio pusėje. Jeigu apylinkės rinkimų komisija pripažįsta biuletenius negaliojančiais pagal šio įstatymo straipsnio 1 dalies 1, 2 ar 3 punktą, ji apie tai nedelsdama praneša apygardos rinkimų komisijai.

81 straipsnis. Rinkimų apylinkės dokumentų pateikimas apygardos rinkimų komisijai

1. Apylinkės rinkimų komisija visus rinkimų biuletenius, taip pat negaliojančius ir nepanaudotus, kitus rinkimų dokumentus Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka sudeda į paketus, juos aprašo ir antspauduoja. Paketai kartu su balsų skaičiavimo protokolu ir jo priedais, rinkėjų sąrašas, apylinkės rinkimų komisijos protokolai, viso jos darbo laikotarpio finansiniai dokumentai apygardos rinkimų komisijai pristatomi ne vėliau kaip per 12 valandų po balsavimo pabaigos, jei Vyriausioji rinkimų komisija nenustatė kitaip.

2. Vyriausioji rinkimų komisija bei Vidaus reikalų ministerija privalo užtikrinti rinkimų dokumentų gabenimo bei juos gabenančių asmenų saugumą.

82 straipsnis. Balsų skaičiavimas apygardos rinkimų komisijoje

1. Apygardos rinkimų komisija priima apylinkės rinkimų komisijos pateiktus dokumentus ir patikrina:

- 1) ar yra pristatyti visi privalomi pateikti dokumentai (paketai ir specialieji vokai su rinkimų biuleteniais);

2) paketų antspaudavimą ir užrašus (ar užrašas pilnas ir teisingas);
3) ar į balsų skaičiavimo protokolus įrašyti visi duomenys; ar jie neprieštarauja vieni kitiems; ar atitinka apygardos rinkimų komisijos žinomus duomenis (apylinkės rinkimų komisijai išduotų biuletenių skaičių, rinkėjų skaičių, paštu gautų išorinių balsavimo vokų skaičių, duomenis apie rinkėjų už kandidatų sąrašus paduotus balsus, nurodytus daugiamandatės rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolo pirmojoje ir antrojoje dalyse ir pan.); ar yra visi reikalingi parašai; ar prie protokolo pridėtos visos jame nurodytos komisijos narių atskirosios nuomonės, stebėtojų pastabos;

4) ar visos pastabos ir rinkėjų skundai yra apsvarstyti apylinkės rinkimų komisijoje.

2. Apygardos rinkimų komisija nedelsdama praneša Vyriausiajai rinkimų komisijai šios nustatyta tvarka balsų skaičiavimo protokolų duomenis, savo pastabas dėl apylinkės rinkimų komisijos pateiktų dokumentų ir pasirūpina pateiktų dokumentų saugumu.

3. Apylinkių rinkimų komisijų antspauduoti paketai, kuriuose yra rinkimų biuleteniai ar kiti rinkimų dokumentai, apygardos rinkimų komisijoje gali būti atidaromi tik apygardos rinkimų komisijos sprendimu. Apygardos rinkimų komisija perskaičiuoti apylinkės rinkimų komisijos biuletenius gali pati, pavesti perskaičiuoti biuletenius tai apylinkės rinkimų komisijai, iš kurios jie buvo gauti, arba pavesti rinkimų biuletenius perskaičiuoti kitai apylinkės rinkimų komisijai. Rinkimų komisijos perskaičiuodamos balsus turi vadovautis šio įstatymo 78 straipsnio 4 dalimi. Apygardos rinkimų komisija šio straipsnio 6 dalyje nurodytu atveju privalo priimti sprendimą perskaičiuoti visų rinkimų apylinkių komisijų rinkimų biuletenius.

4. Nustačiusi apylinkės rinkimų komisijos pateiktų dokumentų trūkumus, apygardos rinkimų komisija imasi priemonių juos pašalinti, pareikalauja iš apylinkės rinkimų komisijos pirmininko pateikti trūkstamus dokumentus.

5. Apygardos rinkimų komisija balsus skaičiuoja taip: susumuoja apylinkių rinkimų komisijų pateiktus duomenis ir prie jų pridėda tuos paštu balsavusių rinkėjų balsus, kurie buvo suskaičiuoti apygardos rinkimų komisijoje.

6. Apygardos rinkimų komisija privalo priimti sprendimą perskaičiuoti visų vienmandatės apygardos apylinkių biuletenius, kai iki balsų skaičiavimo protokolo pasirašymo to pareikalauja bent vienas komisijos narys, partijos ar kandidato atstovas ir pagal išankstinius rinkimų rezultatus šioje vienmandatėje rinkimų apygardoje balsų skirtumas tarp už pirmą ir antrą vietą užėmusių kandidatų yra mažesnis nei 50.

83 straipsnis. Apygardos balsų skaičiavimo dokumentų pateikimas Vyriausiajai rinkimų komisijai

Apygardos rinkimų komisija visus dokumentus, gautus iš rinkimų apylinkių (išskyrus finansinius dokumentus), rinkėjų sąrašus, rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolą, apygardos rinkimų komisijos viso darbo laikotarpio protokolus ir kitus rinkimų dokumentus sudėda į specialius paketus ir užantspauduoja. Paketai per Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytą laiką perduodami Vyriausiajai rinkimų komisijai.

84 straipsnis. Stebėtojų dalyvavimas skaičiuojant balsus ir nustatant rinkimų rezultatus

1. Skaičiuojant balsus rinkimų apylinkėse bei apygardose, taip pat nustatant rinkimų rezultatus apygardose, gali dalyvauti rinkimų stebėtojai, taip pat visuomenės informavimo priemonių atstovai.

2. Stebėtojai turi teisę reikšti pastabas ir pretenzijas rinkimų komisijoms dėl šio ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų pažeidimų, bet neturi kliudyti rinkimų komisijoms dirbti. Stebėtojai turi teisę apylinkės rinkimų komisijai raštu pareikšti protestą, kuris pridedamas prie apylinkės balsų skaičiavimo protokolo ir kartu su kitais rinkimų apylinkės rinkimų dokumentais pateikiamas apygardos rinkimų komisijai. Rinkimų stebėtojo protestas apygardos rinkimų komisijai pridedamas prie apygardos balsų skaičiavimo protokolo. Protestus nagrinėja ta rinkimų komisija, kuriai jie pareikšti.

85 straipsnis. Išankstinių rinkimų rezultatų skelbimas

1. Išankstinius rinkimų rezultatus gali pranešti tik Vyriausioji rinkimų komisija. Jeigu apygardos rinkimų komisija perdavė rinkimų rezultatų visose rinkimų apylinkėse išankstinius duomenis, Vyriausioji rinkimų komisija turi nedelsdama parengti pranešimą visuomenės informavimo priemonėms. Šis pranešimas pirmiausiai skelbiamas internete.

2. Iki Vyriausiosios rinkimų komisijos pranešimo visuomenės informavimo priemonių atstovams draudžiama vaizdo ar garso įrašymo technika, žodžiu, raštu ar kitaip skleisti informaciją apie balsų skaičiavimo ar rinkimų rezultatus.

86 straipsnis. Skundai dėl rinkimų komisijų sprendimų, priimtų pasibaigus balsavimui

1. Partijos, iškėlusios kandidatą į Seimo narius, kandidatai į Seimo narius, jų atstovai rinkimams, rinkimų stebėtojai apylinkių rinkimų komisijų sprendimus dėl balsų skaičiavimo protokolų surašymo gali apskūsti apygardos rinkimų komisijai ne vėliau kaip per 24 valandas nuo jų surašymo. Šie skundai turi būti išnagrinėti ne vėliau kaip per 24 valandas.

2. Apygardos rinkimų komisijos sprendimai dėl balsų skaičiavimo protokolų surašymo gali būti apskūsti Vyriausiajai rinkimų komisijai ne vėliau kaip per 72 valandas nuo jų surašymo ir privalo būti išnagrinėti iki oficialaus galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo.

3. Apygardų komisijos, nagrinėdamos skundus dėl apylinkių rinkimų komisijų sprendimų dėl balsų skaičiavimo protokolų surašymo, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 komisijos narių, gali perskaičiuoti apylinkės rinkimų komisijos pateiktus biuletenius, o nustačiusios protokoluose aritmetinę klaidą, neteisingai suskaičiuotus galiojančius bei negaliojančius biuletenius, surašo papildomą apylinkės balsų skaičiavimo protokolą ir prideda jį prie apylinkės balsų skaičiavimo protokolo. Apygardos rinkimų komisija neturi teisės pripažinti negaliojančiais apylinkės rinkimų komisijos balsų skaičiavimo protokolą.

4. Vyriausioji rinkimų komisija, nagrinėdama skundą dėl apygardos rinkimų komisijos sprendimo dėl apygardos balsų skaičiavimo protokolo surašymo, gali perskaičiuoti apygardos rinkimų komisijos pateiktus rinkimų biuletenius, o nustačiusi protokole aritmetinę klaidą, neteisingai suskaičiuotus galiojančius ar negaliojančius biuletenius, surašo papildomą apygardos, apylinkės balsų skaičiavimo protokolą ir prideda jį prie apygardos balsų skaičiavimo protokolo.

5. Partijos, iškėlusios kandidatus į Seimo narius, kandidatai į Seimo narius Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimus arba jos atsisakymą nagrinėti skundus dėl Seimo rinkimų įstatymo pažeidimų ne vėliau kaip per 24 valandas po to, kai paskelbiami oficialūs rinkimų rezultatai, gali apskūsti Seimui ar Respublikos Prezidentui. Tokiais atvejais Seimas ar Respublikos Prezidentas ne vėliau kaip per 48 valandas kreipiasi į Konstitucinį Teismą su paklausimu dėl Seimo rinkimų įstatymo pažeidimo.

87 straipsnis. Rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolai

1. Pagal rinkimų apylinkių balsų skaičiavimo protokolus, rinkimų biuletenius ir kitus rinkimų dokumentus apygardos rinkimų komisija nustato:

1) apygardoje rinkimuose dalyvavusių rinkėjų skaičių;

2) apygardoje negaliojančių biuletenių skaičių, taip pat Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytus balsų skaičiavimo duomenis, reikalingus tikrinant, ar tiksliai buvo suskaičiuoti rinkėjų paduoti balsai;

3) apygardoje galiojančių biuletenių skaičių;

4) už kiekvieną kandidatą į Seimo narius paduotų balsų skaičių;

5) už kiekvieną kandidatų sąrašą paduotų balsų skaičių;

6) už kiekvieną kandidatą paduotų pirmumo balsų skaičių.

2. Apygardos rinkimų komisijos pirmininkas ir nariai rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolą pasirašo po to, kai apsvarto apylinkių rinkimų komisijų narių atskiras nuomones, stebėtojų pastabas ir rinkėjų skundus. Apygardos rinkimų komisija gali pasiūlyti Vyriausiajai rinkimų komisijai pripažinti rinkimus apygardoje negaliojančiais.

VIENUOLIKTASIS SKIRSNIS

RINKIMŲ REZULTATŲ NUSTATYMAS IR PASKELBIMAS

88 straipsnis. Rinkimų rezultatų nustatymas vienmandatėse rinkimų apygardose

1. Rinkimų rezultatus nustato Vyriausioji rinkimų komisija po to, kai išnagrinėja visus skundus ir nustato visus rinkimų rezultatus šioje apygardoje, taip pat ir rinkėjų, balsavusių užsienyje ir laivuose, balsus.

2. Vienmandatėje rinkimų apygardoje išrinktu laikomas kandidatas, jeigu rinkimuose dalyvavo ne mažiau kaip 40 procentų į tos rinkimų apygardos rinkėjų sąrašus įrašytų rinkėjų ir tas kandidatas gavo daugiausia rinkimuose dalyvavusių rinkėjų balsų. Jeigu rinkimuose dalyvavo mažiau kaip 40 procentų į tos rinkimų apygardos rinkėjų sąrašus įrašytų rinkėjų, išrinktu laikomas tas kandidatas, kuris gavo daugiausia, bet ne mažiau kaip vieną penktadalį visų į tos rinkimų apygardos rinkėjų sąrašus įrašytų rinkėjų balsų.

3. Jeigu rinkimuose dalyvavo daugiau kaip du kandidatai ir pagal šio straipsnio 2 dalį Seimo narys nebuvo išrinktas, po dviejų savaičių nuo rinkimų rezultatų paskelbimo dienos rengiamas pakartotinis balsavimas, kuriame dalyvauja du kandidatai, gavę daugiausia balsų. Pakartotinio balsavimo datą Vyriausioji rinkimų komisija paskelbia kartu su rinkimų rezultatais. Per pakartotinį balsavimą išrinktu laikomas kandidatas, gavęs daugiau balsų. Jeigu abu kandidatai gavo vienodą balsų skaičių, Seimo nariu tampa tas kandidatas, kuris pirmą kartą balsuojant buvo gavęs daugiau balsų. Jeigu abu kandidatai pirmą kartą balsuojant buvo gavę vienodą balsų skaičių, Seimo nariu tampa vyresnio amžiaus kandidatas.

4. Jeigu rinkimuose dalyvavo vienas arba du kandidatai ir pagal šio straipsnio 2 dalį Seimo narys nebuvo išrinktas, rinkimai laikomi neįvykusiais ir rengiami pakartotiniai rinkimai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2233](#), 2004-05-11, *Žin.*, 2004, Nr. 83-2986 (2004-05-22)

89 straipsnis. Rinkimų rezultatų nustatymas daugiamandatėje rinkimų apygardoje

1. Daugiamandatėje rinkimų apygardoje rinkimai laikomi įvykusiais, jeigu juose dalyvavo daugiau kaip vienas ketvirtadalis visų rinkėjų.

2. Partijos kandidatų sąrašas gali gauti Seimo narių mandatų (dalyvauja skirstant mandatus) tik tuomet, jei už jį balsavo ne mažiau kaip 5 procentai rinkimuose dalyvavusių rinkėjų. Jungtinis kandidatų sąrašas, sudarytas pagal šio įstatymo 43 straipsnį, gali gauti Seimo narių mandatų (dalyvauja skirstant mandatus) tik tuomet, jeigu už jį balsavo ne mažiau kaip 7 procentai rinkimuose dalyvavusių rinkėjų. Jeigu už sąrašus, dalyvaujančius skirstant mandatus, yra balsavę mažiau kaip 60 procentų visų rinkimuose dalyvavusių rinkėjų, teisę dalyvauti skirstant mandatus įgyja tas lig šiol skirstant mandatus nedalyvavęs sąrašas (sąrašai, jeigu už juos balsavo vienodas rinkėjų skaičius), už kurį balsavo daugiausiai rinkėjų. Tokiu pat būdu kandidatų sąrašų, turinčių teisę dalyvauti skirstant mandatus, skaičius didinamas ir toliau iki tokio jų skaičiaus, kada už kandidatų sąrašus, dalyvaujančius skirstant mandatus, yra balsavę ne mažiau kaip 60 procentų visų rinkimuose dalyvavusių rinkėjų.

3. Mandatai kandidatų sąrašams paskirstomi pagal tai, kiek balsų gavo kiekvienas jų taikant kvotų ir liekanų metodą.

4. Apskaičiuojama kvota - tai yra, kiek balsų reikia 1 mandatui gauti. Ji lygi rinkėjų balsų, kuriuos gavo sąrašai, dalyvaujantys skirstant mandatus, sumai, padalytai iš 70. Jei dalijant gaunama liekana, dalmuo padidinamas vienetu.

5. Už kiekvieną sąrašą paduotų balsų skaičius dalijamas iš kvotos. Gautas sveikasis dalmuo yra mandatų skaičius, tenkantis kiekvienam sąrašui pagal kvotą, o šio dalijimo liekanos naudojamos likusiems mandatams paskirstyti pagal liekanas. Dėl to visų sąrašų pavadinimai surašomi iš eilės, kurioje po paskutiniojo toliau eina pirmasis, pagal jiems atitekusias dalijimo liekanas, pradedant didžiausiąja. Jei dviejų sąrašų liekanos yra lygios, pirmiau yra įrašomas tas sąrašas, kuris gavo daugiau rinkėjų balsų, o jeigu ir šie skaičiai lygūs, pirmiau įrašomas tas, kuris yra gavęs daugiau mandatų visose vienmandatėse

apygardose. Jeigu ir mandatų gauta po lygiai, pirmiau įrašomas sąrašas su mažesniu rinkimų numeriu. Nepadalyti kvotų metodu mandatai po vieną padalijami sąrašams pagal eilę, pradedant tuo sąrašu, kuris buvo įrašytas pirmasis.

6. Jei kuriam nors sąrašui tektų didesnis mandatų skaičius, nei sąrašė yra kandidatų, tai šie mandatai padalijami kitiems sąrašams, tęsiant toliau jų dalijimą liekanų metodu.

7. Viename sąrašė kandidatai gauna mandatus ta eilės tvarka, kurią nustato Vyriausioji rinkimų komisija, nustačiusi kandidatų reitingą. Sąrašė praleidžiami tie kandidatai, kurie buvo išrinkti vienmandatėse apygardose.

8. Jeigu partija, koalicija kartu su pareiškiniais dokumentais įteikia prašymą, kad jų kandidatų reitingas nebūtų nustatomas, apie tai iš anksto pranešama rinkėjams, nurodoma rinkimų biuletenyje ir kandidatų reitingas neskaičiuojamas, o įregistruota kandidatų eilė sąrašė laikoma galutine.

90 straipsnis. Kandidatų į Seimo narius reitingo skaičiavimas ir sąrašų galutinės eilės nustatymas

1. Kandidatų į Seimo narius reitingą skaičiuoja ir šių kandidatų sąrašų galutinę eilę pagal rinkėjų pareikštą nuomonę ir paduotus pirmumo balsus nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

2. Pirmiausiai sudedami už kiekvieną kandidatą paduoti pirmumo balsai vienmandatėse rinkimų apygardose ir suskaičiuojama, kiek kiekvienas kandidatas gavo pirmumo balsų iš viso. Tuo atveju, kai kandidato pirmumo balsų suma yra didesnė už daugiamandatėje rinkimų apygardoje renkamų Seimo narių skaičių ar yra jam lygi, kandidato rinkiminis reitingas lygus šiai sumai, jeigu mažesnė – kandidato rinkiminis reitingas laikomas lygus nuliui.

3. Po to suskaičiuojami kiekvieno kandidato į Seimo narius surinkti reitingo balai. Jie yra lygūs dviejų skaičių - rinkiminio reitingo (pirmojo daugiklio) ir partinio reitingo (antrojo daugiklio) sandaugai. Partinis reitingas yra sveikas skaičius, kurį nustato Vyriausioji rinkimų komisija kiekvienam kandidatui pagal kandidatų rinkimų numerius taip, kad partinis reitingas kandidato, turinčio pirmąjį rinkimų numerį, būtų 20 kartų didesnis už partinį reitingą kandidato, turinčio paskutinįjį šiame kandidatų sąrašė rinkimų numerį ir sąrašo kandidatų, kurių rinkimų numeris skiriasi vienetu, partinių reitingų skirtumas būtų lygus 19. Tuo būdu nustatytas kandidato, įrašyto paskutiniuoju sąrašė, partinis reitingas yra vienetu mažesnis už kandidatų skaičių šiame sąrašė, o įrašyto pirmuoju sąrašė yra 20 kartų didesnis už kandidato, įrašyto paskutiniuoju sąrašė.

4. Galutinė kandidatų į Seimo narius eilė sąrašuose nustatoma pagal kiekvieno kandidato gautus reitingo balus. Pirmesniuojų eilėje įrašomas kandidatas, surinkęs daugiau reitingo balų. Jeigu keli kandidatai surenka po lygiai reitingo balų, pirmesniuojų įrašomas tas kandidatas, kurio didesnis rinkiminis reitingas. Jeigu kandidatų ir rinkiminiai reitingai lygūs, tuomet pirmesniuojų įrašomas tas, kurio didesnis partinis reitingas.

5. Galutinę kandidatų į Seimo narius sąrašų eilę skelbia Vyriausioji rinkimų komisija tą pačią dieną kaip ir balsavimo rezultatus vienmandatėse rinkimų apygardose.

91 straipsnis. Rinkimų pripažinimas negaliojančiais

1. Vyriausioji rinkimų komisija gali pripažinti rinkimų rezultatus rinkimų apygardoje negaliojančiais, jeigu nustato, kad šiurkštūs šio įstatymo pažeidimai, padaryti rinkimų apylinkėje arba rinkimų apygardoje, arba dokumentų suklastojimas ar jų praradimas turėjo esminės įtakos rinkimų rezultatams, arba pagal balsų skaičiavimo protokolus ar kitus rinkimų dokumentus negalima nustatyti šių esminių rinkimų rezultatų:

1) vienmandatėje rinkimų apygardoje – kandidato, kuriam tenka mandatas, arba kandidatų, dalyvaujančių pakartotiniame balsavime;

2) daugiamandatėje rinkimų apygardoje - kandidatų sąrašų, dalyvaujančių paskirstant mandatus, arba kandidatų sąrašui tenkančių mandatų skaičių galima nustatyti tik daugiau kaip vieno mandato tikslumu.

2. Rinkimai negali būti skelbiami negaliojančiais, jeigu neginčijamai nustatyti rinkimų rezultatai leidžia nustatyti esminius rinkimų rezultatus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2233](#), 2004-05-11, *Žin.*, 2004, Nr. 83-2986 (2004-05-22)

92 straipsnis. Pakartotiniai rinkimai

1. Pakartotiniai rinkimai vyksta rinkimų apygardose, kuriose rinkimai neįvyko ar pripažinti negaliojančiais.

2. Pakartotiniai rinkimai rengiami ne vėliau kaip po pusės metų, o po neįvykusių pakartotinių rinkimų - ne vėliau kaip po metų.

3. Konkrečią pakartotinių rinkimų, pakartotinio balsavimo į Seimą tvarką pagal šio įstatymo nustatytus reikalavimus ir terminus nustato Vyriausioji rinkimų komisija, atsižvelgdama į tai, kad pakartotiniai rinkimai, pakartotinis balsavimas rengiami vienoje iš vienmandačių rinkimų apygardų. Vyriausioji rinkimų komisija, nustatydamą pakartotinių rinkimų rengimo tvarką, negali keisti rinkimų apygardos ribų. Į apygardos rinkėjų sąrašą papildomai įrašomi tie šios rinkimų apygardos teritorijoje nuolat gyvenantys piliečiai, kuriems pakartotinių rinkimų dieną sukaks ne mažiau kaip 18 metų, o iš sąrašo išbraukiami tik rinkimų teisę praradę asmenys. Balsavimas užsienyje, laivuose (išskyrus tą atvejį, kai užsienyje gyvenantys rinkėjai ar laivuose esančios įgulos įrašytos į tos rinkimų apygardos, kurioje rengiami pakartotiniai rinkimai, rinkėjų sąrašus), ne šios rinkimų apygardos teritorijoje esančiuose paštuose (išskyrus miestų, rajonų centrinius paštus) nerengiamas.

4. Pakartotiniai rinkimai nerengiami, jeigu skelbtina pakartotinių rinkimų data patenka į laikotarpį, kai iki eilinių Seimo rinkimų datos, skaičiuojamos pagal Konstituciją, yra likę mažiau kaip vieneri metai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2233](#), 2004-05-11, *Žin.*, 2004, Nr. 83-2986 (2004-05-22)

93 straipsnis. Galutinių rinkimų rezultatų nustatymas ir paskelbimas

1. Galutinius rinkimų rezultatus, išnagrinėjusi visus skundus ir nustačiusi visus rinkimų rezultatus apygardoje, taip pat ir rinkėjų, balsavusių užsienyje ir laivuose, balsus nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

2. Galutinius rinkimų rezultatus ne vėliau kaip per 7 dienas nuo rinkimų arba pakartotinio balsavimo skelbia Vyriausioji rinkimų komisija. Jei renkant naują Seimą yra rengiamas pakartotinis balsavimas, galutiniai rinkimų daugiamandatėje rinkimų apygardoje rezultatai skelbiami kartu su pakartotinio balsavimo rezultatais. Galutinius rinkimų rezultatus Vyriausioji rinkimų komisija pirmiausiai paskelbia internete ir artimiausiame „Valstybės žinių“ numeryje.

3. Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip per tris mėnesius po galutinio rinkimų rezultatų paskelbimo išleidžia knygą apie rinkimų rezultatus ir per keturis mėnesius perduoda valstybės archyvuui neterminuotai saugoti rinkimų apylinkių ir rinkimų apygardų balsų skaičiavimo protokolus, pareiškinius dokumentus (išskyrus parašų rinkimo lapus), Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžių protokolus bei sprendimus ir rinkimų dokumentų pavyzdžių komplektą. Po to Vyriausioji rinkimų komisija gali nuspręsti nesaugotinus rinkimų dokumentus sunaikinti.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2233](#), 2004-05-11, *Žin.*, 2004, Nr. 83-2986 (2004-05-22)

94 straipsnis. Seimo nario pažymėjimas

1. Po rinkimų rezultatų paskelbimo Vyriausioji rinkimų komisija per 3 dienas išrinktiems kandidatams įteikia Seimo nario pažymėjimus.

2. Visus ginčus dėl Seimo nario pažymėjimo neįteikimo ne vėliau kaip per 3 dienas sprendžia Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, kurio sprendimas įsiteisėja nuo paskelbimo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1937](#), 2000.09.19, *Žin.*, 2000, Nr. 85-2575 (2000.10.11)

95 straipsnis. Paklausimas dėl Seimo rinkimų įstatymo pažeidimo

1. Su paklausimu, ar nebuvo pažeistas Seimo rinkimų įstatymas, į Konstitucinį Teismą gali kreiptis Lietuvos Respublikos Seimas, taip pat Respublikos Prezidentas ne vėliau kaip per 3 dienas po to, kai paskelbiami oficialūs rinkimų rezultatai arba Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimas dėl laisvos Seimo nario vietos atsiradimo ar užėmimo.

2. Konstitucinis Teismas tiria ir vertina Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimą arba jos atsisakymą nagrinėti skundus dėl Seimo rinkimų įstatymo pažeidimų tais atvejais, kai sprendimai buvo priimti ar kita komisijos veika buvo padaryta pasibaigus balsavimui.

3. Tokį paklausimą Konstitucinis Teismas išnagrinėja ne vėliau kaip per 72 valandas nuo jo įteikimo Konstituciniam Teismui. Į šį terminą įskaitomos ir ne darbo dienos.

4. Remdamasis Konstitucinio Teismo išvadomis, galutinį sprendimą dėl Seimo rinkimų įstatymo pažeidimo priima Lietuvos Respublikos Seimas.

5. Jeigu Konstitucinis Teismas priima išvadą, kad buvo šiurkščiai pažeistas Seimo rinkimų įstatymas ar suklastoti rinkimų dokumentai ir tai turėjo įtakos nustatant rinkimų esminius rezultatus, Lietuvos Respublikos Seimas gali priimti vieną iš šių nutarimų:

1) pripažinti rinkimus vienmandatėje ar daugiamandatėje rinkimų apygardoje negaliojančiais - kai pagal balsų skaičiavimo protokolus negalima nustatyti esminių rinkimų rezultatų;

2) nustatyti tikruosius esminius rinkimų rezultatus pagal rinkimų komisijų pateiktus balsų skaičiavimo protokolus ar kitus rinkimų dokumentus.

6. Seimas kartu priima nutarimą dėl neteisėtai ir teisėtai išrinktų Seimo narių.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. IX-967, 2002-06-20, Žin., 2002, Nr. 68-2766 (2002-07-03)

96 straipsnis. Seimo nario įgaliojimų pripažinimas nutrūkusiais

Seimo nario įgaliojimus nutrūkusiais pripažįsta Vyriausioji rinkimų komisija, išskyrus šio įstatymo 95 straipsnio 6 dalyje numatytus atvejus, ne vėliau kaip per 15 dienų po to, kai tam atsiranda vada:

1) Seimo nariui mirus - pagal notariškai patvirtintą mirties liudijimo kopiją;

2) Seimo nariui atsistatydinus - pagal Seimo nario paties parašytą pareiškimą atsistatydinti. Šį pareiškimą Seimo narys pats turi pakartoti Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdyje. Jeigu Seimo narys dėl sveikatos būklės negali pats atvykti į posėdį, komisijos posėdis rengiamas Seimo nario buvimo vietoje;

3) teismui pripažinus Seimo narį neveiksniu - pagal įsigaliojusį teismo sprendimą;

4) Seimui panaikinus Seimo nario mandatą apkaltos proceso tvarka - pagal įsigaliojusį Seimo nutarimą;

5) Seimo nariui perėjus dirbti arba neatsisakius darbo, nesuderinamo su Seimo nario pareigomis, - pagal įsigaliojusį Seimo nutarimą;

6) Seimo nariui netekus Lietuvos Respublikos pilietybės - pagal įsigaliojusį teisės aktą dėl pilietybės netekimo;

7) įstatymo nustatyta tvarka Seimo narys neprisiekė arba prisiekė lygtinai - pagal įsigaliojusį Seimo nutarimą.

97 straipsnis. Laisvos Seimo nario vietos užėmimas

Seimo nario įgaliojimus pripažinus nutrūkusiais, Seime atsiranda laisva Seimo nario vieta. Ji užimama taip:

1) jei buvęs Seimo narys buvo išrinktas vienmandatėje rinkimų apygardoje, šioje rinkimų apygardoje organizuojami nauji rinkimai. Nauji rinkimai turi būti surengti ne vėliau kaip per 6 mėnesius. Rinkimai nerengiami, jeigu skelbtina naujų rinkimų data patenka į laikotarpį, kai iki eilinių Seimo rinkimų datos, skaičiuojamos pagal Konstituciją, yra likę mažiau kaip vieneri metai. Konkrečią naujų rinkimų rengimo tvarką pagal šio įstatymo nustatytus reikalavimus ir terminus nustato Vyriausioji rinkimų komisija, atsižvelgdama į tai, kad nauji rinkimai rengiami vienoje iš vienmandačių rinkimų apygardų. Vyriausioji rinkimų komisija, nustatydamą naujų rinkimų rengimo tvarką, negali keisti rinkimų apygardos ribų. Į apygardos rinkėjų sąrašą papildomai įrašomi tie šios rinkimų apygardos teritorijoje nuolat

gyvenantys piliečiai, kuriems naujų rinkimų dieną sukaks ne mažiau kaip 18 metų. Iš sąrašo išbraukiami tik rinkimų teisę praradę asmenys. Balsavimas užsienyje, laivuose (išskyrus atvejį, kai užsienyje gyvenantys rinkėjai ar laivuose esančios įgulos įrašytos į tos rinkimų apygardos, kurioje rengiami nauji rinkimai, rinkėjų sąrašus), ne šios rinkimų apygardos teritorijoje esančiuose paštuose (išskyrus miestų, rajonų centrinius paštus) nerengiamas;

2) daugiamandatėje rinkimų apygardoje Seimo nariu tampa kandidatų sąrašo, pagal kurį buvo išrinktas buvęs Seimo narys, pirmasis Seimo nario mandato negavęs kandidatas. Jeigu šiame kandidatų sąrašo Seimo nario mandatų negavusių kandidatų nėra, Seimo nario mandatas perduodamas kitam sąrašui pagal kandidatų sąrašų eilę, sudarytą po rinkimų mandatams paskirstyti liekanų metodu, tai yra tam sąrašui, kuris yra pirmasis po sąrašo, kuris paskutinis gavo mandatą pagal šią eilę. Seimo nariu tampa naujai mandatą gavusio sąrašo pirmasis Seimo nario mandato negavęs kandidatas. Vyriausioji rinkimų komisija sprendimą dėl Seimo nario mandato pripažinimo naujam Seimo nariui turi priimti ne vėliau kaip per 7 dienas po to, kai atsirado laisva Seimo nario vieta.

98 straipsnis. Seimo nario mandato netekimas dėl rinkėjams nepaskelbto bendradarbiavimo su kitų valstybių specialiosiomis tarnybomis ir turėtos teismo nuosprendžiu paskirtos bausmės

1. Kiekvienas kandidatas į Seimo narius turi viešai paskelbti, jeigu ne pagal Lietuvos Respublikos užduotis yra sąmoningai bendradarbiavęs su kitų valstybių specialiosiomis tarnybomis. Tai jis nurodo kandidato į Seimo narius anketoje. Vyriausiosios rinkimų komisijos leidžiamame kandidato į Seimo narius rinkimų plakate, taip pat plakate su kandidatų sąrašu prie kandidato pavardės turi būti pažymėta: „Ne pagal Lietuvos Respublikos užduotis yra sąmoningai bendradarbiavęs su kitos valstybės specialiosiomis tarnybomis“.

2. Jeigu kandidatas to nenurodė ir galioja teismo sprendimas, kuriuo nustatytas juridinę reikšmę turintis faktas (arba ši faktą įstatymų nustatyta tvarka yra patvirtinęs pats kandidatas), kad šis asmuo ne pagal Lietuvos Respublikos užduotis sąmoningai bendradarbiavo su kitų valstybių specialiosiomis tarnybomis, Vyriausioji rinkimų komisija jo neregistruoja, o jeigu buvo jį įregistravusi, nedelsdama panaikina jo registravimą kandidatų į Seimo narius. Jeigu kandidatas to nenurodė ir po Seimo rinkimų įstatymų nustatyta tvarka įrodoma, kad jis ne pagal Lietuvos Respublikos užduotis sąmoningai bendradarbiavo su kitų valstybių specialiosiomis tarnybomis, nuo įrodymo dienos šio Seimo nario įgaliojimai nutraukiami.

3. Kiekvienas kandidatas į Seimo narius turi viešai paskelbti, jeigu jis po 1990 m. kovo 11 d. Lietuvos Respublikos teismo įsiteisėjusiu nuosprendžiu yra pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos arba įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu bet kada buvo pripažintas kaltu padaręs sunkų ar labai sunkų nusikaltimą. Tai jis nurodo kandidato į Seimo narius anketoje, nepaisant to, ar teistumas pasibaigęs ar panaikintas. Vyriausiosios rinkimų komisijos leidžiamame kandidato į Seimo narius rinkimų plakate, taip pat plakate su kandidatų sąrašu prie kandidato pavardės turi būti pažymėta: „Teismo nuosprendžiu yra pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos.“

4. Jeigu kandidatas to nenurodė ir yra po 1990 m. kovo 11 d. įsiteisėjęs Lietuvos Respublikos teismo nuosprendis, kuriuo asmuo pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos, arba yra įsiteisėjęs teismo nuosprendis, kad asmuo bet kada buvo pripažintas kaltu padaręs sunkų ar labai sunkų nusikaltimą, Vyriausioji rinkimų komisija jo neregistruoja kandidatų į Seimo narius, o jei buvo įregistravusi, nedelsdama panaikina jo registravimą kandidatų į Seimo narius. Jei kandidatas to nenurodė ir po Seimo rinkimų nustatoma, kad yra po 1990 m. kovo 11 d. įsiteisėjęs Lietuvos Respublikos teismo nuosprendis, kuriuo asmuo pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos, arba yra įsiteisėjęs teismo nuosprendis, kad asmuo bet kada buvo pripažintas kaltu padaręs sunkų ar labai sunkų nusikaltimą, Vyriausioji rinkimų komisija per 15 dienų teismo nuosprendžio ir kandidato į Seimo narius anketos nuorašus perduoda Lietuvos Respublikos Seimui, kad Seimas priimtų sprendimą dėl apkaltos proceso pradžios.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1454](#), 2003-04-03, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1699 (2003-04-24)

Vilnius, 1992 m. liepos 9 d.
Nr. I-2721

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba-Atkuriamasis Seimas, Įstatymas
Nr. [I-2826](#), 1992.08.04, Žin., 1992, Nr. 24-710
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO KAI KURIŲ STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO IR PAPILDYMO
2.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [I-99](#), 1993.03.16, Žin., 1993, Nr. 10-234
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO DALINIO PAKEITIMO IR
PAPILDYMO
3.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [I-645](#), 1994.11.08, Žin., 1994, Nr. 89-1718 (1994.11.18)
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO
4.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [I-756](#), 1995.01.12, Žin., 1995, Nr. 7-142 (1995.01.20)
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 10, 12 IR 82 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO
5.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [I-1408](#), 1996.06.27, Žin., 1996, Nr. 62-1467 (1996.07.02)
LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS
Nauja įstatymo redakcija
6.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [VIII-438](#), 1997.10.09, Žin., 1997, Nr. 93-2324 (1997.10.15)
LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 15 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS
7.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [VIII-1049](#), 1999.02.09, Žin., 1999, Nr. 19-513 (1999.02.24)
LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 21, 36, 93 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS
Šis įstatymas įsigalioja nuo 1999 m. gegužės 1 d.
8.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [VIII-1335](#), 1999.09.23, Žin., 1999, Nr. 84-2494 (1999.10.08)
LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 91 IR 96 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

9.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [VIII-1870](#), 2000.07.18, Žin., 2000, Nr. 59-1760 (2000.07.19)
SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS
Nauja įstatymo redakcija

10.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [VIII-1913](#), 2000.08.31, Žin., 2000, Nr. 75-2275 (2000.09.07)
SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 51 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

11.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [VIII-1937](#), 2000.09.19, Žin., 2000, Nr. 85-2575 (2000.10.11)
SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 21 IR 94 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS
Šis įstatymas įsigalioja nuo 2001 m. sausio 1 d.

11.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-181](#), 2001 02 20, Žin., 2001, Nr. 21-689 (2001 03 09)
SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 41 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

12.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-262](#), 2001 04 19, Žin., 2001, Nr. 39-1333 (2001 05 09)
SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 23 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

13.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-967](#), 2002-06-20, Žin., 2002, Nr. 68-2766 (2002-07-03)
SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 2, 7, 9, 19, 20, 23, 25, 29, 95 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 12, 13, 14 STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS ĮSTATYMAS
Šis Įstatymas, išskyrus 10 ir 11 straipsnius, įsigalioja nuo 2002 m. rugpjūčio 1 d.

14.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-1076](#), 2002-09-17, Žin., 2002, Nr. 95-4085 (2002-10-02)
SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 58 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

15.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-1454](#), 2003-04-03, Žin., 2003, Nr. 38-1699 (2003-04-24)
SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 98 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS
Šis Įstatymas įsigalioja kartu su Lietuvos Respublikos baudžiamuoju kodeksu (Žin., 2000, Nr. 89-2741) ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksu (Žin., 2002, Nr. 37-1341), t.y. nuo 2003 m. gegužės 1 d.

16.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-1912](#), 2003-12-18, Žin., 2003, Nr. 123-5584 (2003-12-30)
PROKURATŪROS ĮSTATYMO, VIEŠŲŲ IR PRIVAČIŲ INTERESŲ DERINIMO VALSTYBINĖJE TARNYBOJE ĮSTATYMO, SAVIVALDYBIŲ TARYBŲ RINKIMŲ ĮSTATYMO, PREZIDENTO RINKIMŲ ĮSTATYMO, SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO, PINIGINĖS SOCIALINĖS PARAMOS MAŽAS PAJAMAS GAUNANČIOMS ŠEIMOMS (VIENIEMS GYVENANTIEMS ASMENIMS) ĮSTATYMO, VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS ĮSTATYMO IR VALSTYBĖS KONTROLĖS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS
Šis įstatymas įsigalioja nuo 2004 m. sausio 1 d.

17.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-2233](#), 2004-05-11, Žin., 2004, Nr. 83-2986 (2004-05-22)
SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 6, 58, 88, 91, 92 IR 93 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

*** Pabaiga ***

Redagavo: Aušrinė Trapinskienė (2004-05-24)
autrap@lrs.lt